

**AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ**

MÜZİK ANABİLİM DALI

**TOFIG GULIYEV'İN “BAHTİYAR” FİLMİ İÇİN BESTELEDİĞİ
MÜZİKAL ESERLERİN İNCELENMESİ**

ZÜLFİYYE KAĞIZMANLIOĞLU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN PROF. DR. CENGİZ ŞENGÜL

ANTALYA- 2023

**AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ**

MÜZİK ANABİLİM DALI

**TOFIG GULIYEV'İN “BAHTİYAR” FİLMİ İÇİN BESTELEDİĞİ MÜZİKAL
ESERLERİN İNCELENMESİ**

ZÜLFİYYE KAĞIZMANLIOĞLU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN PROF. DR. CENGİZ ŞENGÜL

ANTALYA- 2023

T.C.

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

22/05/2023

Zülfıyye KAĞIZMANLIOĞLU

İmzası

TEZ KABUL ONAY SAYFASI

Zülfıyye Kağızmanlıoğlu tarafından hazırlanan “Tofig Guliyev’in “Bahtiyar” Filmi İçin Bestelediği Müzikal Eserlerin İncelenmesi” başlıklı bu çalışma 02.04.2023 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Cengiz ŞENGÜL (Danışman)

Üye

İmza

Doç. Dr. Hazan KURTASLAN

Üye

İmza

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Mutlu TERZİOĞLU

Üye

İmza

Bu çalışma, Akdeniz Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri tarafından uygun bulunmuştur.

ÖNSÖZ

Azerbaycan müzik kültürü, zaman içerisinde birçok müzik türünün içerisinde kendini göstermiştir. Baskın Rus kültürü içerisinde, farklı sanat dallarında kendini yetiştirmiş Azerbaycanlı sanatçılar ve besteciler, tarihi Orta Asya'dan günümüz coğrafyasına kadar uzanan Türk sanatının özelliklerini ve inceliklerini göstererek dönemin zorluklarına rağmen önemli çalışmalar yapmıştır. Bu çalışmalardan birisi de film ve müzik sanatları alanında yapılan çalışmalardır.

Azerbaycan müzik ve sinema sanatına önemli katkılarda bulunan isimlerden birisi de besteci Tofiq Guliyev'dir. Tiyatro, Opera, Bale, Operet, gibi birçok alanda besteler yapan Guliyev, aynı zamanda film müzikleri besteleyerek Azerbaycan sinema sanatının gelişmesine katkı sağlamıştır.

Bu çalışmanın gerçekleşmesinde danışmanım Prof. Dr. Cengiz Şengül başta olmak üzere, Doç. Dr. Hazan Kurtaslan'a, Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Mutlu Terzioğlu'na, Doç. Nermin Kamilova Mübariz'e, Sevinç Azizova Yaşar'a, eşime, çocuklarıma ve aileme desteklerinden dolayı teşekkür ederim.

ANTALYA-2023

Zülfıyye KAĞIZMANLIOĞLU

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ

Öğrencinin	Adı Soyadı	Zülfıyye KAĞIZMANLIOĞLU
	Numarası	20195301006
	Anabilim Dalı	Müzik
	Danışmanı	Prof. Dr. Cengiz ŞENGÜL
Tezin Adı		TOFIG GULİYEV'İN "BAHTİYAR" FİLMİ İÇİN BESTELEDİĞİ MÜZİKAL ESERLERİN İNCELENMESİ

ÖZ

Yapılan bu çalışmada, Azerbaycanlı besteci Tofig Guliyev tarafından yönetmenliğini Latif Seferov'un yapmış olduğu ve Azerbaycan sinema sanatının başyapıtlarından birisi olarak kabul edilen Bahtiyar filmi için bestelenen yedi farklı eser ritmik, makamsal, tonal ve biçimsel açıdan analiz edilmiştir.

Araştırmada söz konusu müzikal eserlere ait bilgilerin kuramsal açıdan ayrıntılı olarak incelenmesi nedeniyle nitel araştırma yöntemlerinden örnek olay durum çalışması deseni tercih edilmiş olup, verilere kaynak (doküman) taraması ve konuya ilişkin görsel-işitsel kayıtların incelenmesi yoluyla ulaşılmıştır. Araştırmaya konu olan bestelerin biçimsel niteliklerine ilişkin verilerin yorumlanmasında ise betimsel analiz yönteminden yararlanılmıştır.

Araştırma sonucunda, Tofig Guliyev'in Bahtiyar filmi için bestelemiş olduğu 7 müzikal eserin ritmik yapılarının 2/4, 3/4, 4/4 ve 6/8'lik olduğu, eserlerin tamamının piyanoya göre ve tonal yapıda bestelendiği ama aynı zamanda tampere sistem içerisinde Şur, Segah, Rast ve Bayati-Şiraz makamlarının da kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Azerbaycan Müziği, Tofig Guliyev, Bahtiyar Filmi, Piyano, Müzik.

T.R.
AKDENİZ UNIVERSITY
INSTITUTE FINE ARTS

Student' s	Name Surname	Zulfiyye Kağızmanlıoğlu
	Number	20195301006
	Department	Müzik
	Supervisor	Prof. Dr. Cengiz ŞENGÜL
Thesis Title		REVIEW OF THE MUSICAL WORKS COMPOSED BY TOFIG GULIYEV FOR THE MOVIE "BAHTIYAR"

ABSTRACT

In this study, the focus was on the analysis of seven different musical compositions by Azerbaijani composer Tofiq Guliyev for the film "Bahtiyar," which is considered a masterpiece of Azerbaijani cinema art. The analysis encompassed various aspects, including rhythm, maqam (modal system), tonal structure, and form.

The research adopted a case study design, which is a qualitative research method. This choice was made to allow for a detailed theoretical examination of the musical works in question. The data were obtained through a literature review and the analysis of audio-visual recordings related to the subject matter. The descriptive analysis method was utilized to interpret the data regarding the formal qualities of the compositions that were the focus of the research.

The research findings revealed that the rhythmic structures of the seven musical works composed by Tofiq Guliyev for the film "Bahtiyar" included time signatures of 2/4, 3/4, 4/4, and 6/8. Furthermore, all of the works were composed in a tonal structure for the piano, while simultaneously incorporating the Shur, Segah, Rast, and Bayati-Shiraz modes within the equal-tempered system.

Keywords: Azerbaijani Music, Tofiq Guliyev, Bahtiyar Movie, Piano, Music.

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

BİLİMSEL ETİK SAYFASI	i
TEZ KABUL ONAY SAYFASI	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZ	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER DİZİNİ	vi
BİRİNCİ BÖLÜM	
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Alt Problemler.....	2
1.3. Araştırmanın Amacı.....	3
1.4. Araştırmanın Önemi	3
1.5. Sınırlılıklar.....	3
İKİNCİ BÖLÜM	
2. KURAMSAL BİLGİLER ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	4
2.1. Azerbaycan Müzik Kültürü	4
2.2. Tofig Guliyev'in Hayatı.....	8
2.3. Tofig Guliyev'in Müzikal Eserleri	11
2.3.1. Tofig Guliyev'in Bestelemiş Olduğu Film Müzikleri.....	11
2.3.2. Tofig Guliyev'in Bestelemiş Olduğu Tiyatro Müzikleri	13
2.3.3. Tofig Guliyev'in Bestelemiş Olduğu Rusça Tiyatro Eserleri.....	14
2.3.4. Tofig Guliyev'in Bestelemiş Olduğu Müzikal Komediler	15
2.3.5. Tofig Guliyev'in Bestelemiş Olduğu Senfonik Eserler	15
2.3.6. Tofig Guliyev'in Bestelemiş Olduğu Enstrümental Eserler	16
2.3.7. Tofig Guliyev'in Bestelemiş Olduğu Şarkılar	16
2.4. İlgili Araştırmalar	20
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
3.YÖNTEM	24
3.1. Araştırmanın Modeli.....	24
3.2. Evren ve Örneklem	24
3.3. Veri Toplama Araçları	24

3.4. Verilerin Toplanması ve Analizi.....	25
---	----

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR ve YORUM	26
4.1. Tofig Guliyev'in "Bahtiyar" Filmi İçin Bestelediği "Ağacta Leylek" Adlı Eserin Ritmik, Makamsal, Tonal ve Form Yapısının İncelenmesinden Oluşan Müzikal Analizi.....	26
4.2. Tofig Guliyev'in "Bahtiyar" Filmi İçin Bestelediği "Dostluk Şarkısı" Adlı Eserin Ritmik, Makamsal, Tonal ve Form Yapısının İncelenmesinden Oluşan Müzikal Analizi.....	28
4.3. Tofig Guliyev'in "Bahtiyar" Filmi İçin Bestelediği "Sevgi Valsi" Adlı Eserin Ritmik, Makamsal, Tonal ve Form Yapısının İncelenmesinden Oluşan Müzikal Analizi.....	29
4.4. Tofig Guliyev'in "Bahtiyar" Filmi İçin Bestelediği "Altın Yüzük (Qızıl Üzük)" Adlı Eserin Ritmik, Makamsal, Tonal ve Form Yapısının İncelenmesinden Oluşan Müzikal Analizi	30
4.5. Tofig Guliyev'in "Bahtiyar" Filmi İçin Bestelediği "Bakü Şarkısı" Adlı Eserin Ritmik, Makamsal, Tonal ve Form Yapısının İncelenmesinden Oluşan Müzikal Analizi.....	32
4.6. Tofig Guliyev'in "Bahtiyar" Filmi İçin Bestelediği "Sevgilim" Adlı Eserin Ritmik, Makamsal, Tonal ve Form Yapısının İncelenmesinden Oluşan Müzikal Analizi.....	33
4.7. Tofig Guliyev'in "Bahtiyar" Filmi İçin Bestelediği "Zibeyde" Adlı Eserin Ritmik, Makamsal, Tonal ve Form Yapısının İncelenmesinden Oluşan Müzikal Analizi	34

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	36
5.1. Sonuç	36
5.2. Öneri	38
KAYNAKÇA.....	39
EKLER.....	41
ÖZGEÇMİŞ	71

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Azerbaycan milli müzik kültürü asırlardır çok büyük zenginliğe sahiptir. Tarihte Azerbaycan müziği Türk müziğinin bir kolu sayılır. “Azerbaycan milli müzik kültürü, büyük Türk kültürünün eski çağlara dayanan ve Kafkaslarda önemli mevki olan bir koludur. Azerbaycan’da müzik tarihi alanında ilk kaynaklar M.Ö. 12. yüzyıla dayanır” (Öztürk, 2016: 16). Bu dönemlerde müzik; halk müziği, milli danslar, saray ve mehter müziği alanlarında gelişme göstermiştir. Azerbaycan müziğinin zaman içerisindeki gelişimine bakıldığında Azerbaycan eski medeniyetler ülkesi olarak tanınır. Azerbaycan müzik kültürü 19. yüzyıldan itibaren kendini geliştirmeye doğru yol almıştır.

Kültürel etkileşim kavramına müzik sanatının penceresinden bakıldığında, buna en etkileyici örneğin, XX. yüzyılın başında Batı ve Doğu kültürlerini tam anlamıyla benimseyen ve kendi ülkesinin profesyonel müzik geleneğinin temelini atan bestekâr, müzikolog, yazar, pedagog Üzeyir Hacıbeyov olduğu söylenebilir (Karkın ve Terzioğlu, 2014: 42).

Azerbaycan müzik kültürüne önemli katkılarda bulunan bestecilerden birisi de Tofig Guliyev’dir. Bale, Kantata, Tiyatro, Opera, Operet, Film müzikleri, Çalgı ve Orkestra gibi birçok alanda eserler besteleyen Guliyev, Azerbaycan’ın milli sinema sanatının gelişmesinde de büyük katkılarda bulunmuştur.

1.1. Problem Durumu

Üzeyir Hacıbeyov’un Azerbaycan’da müzik alanında yaptığı yeniliklerden sonra birçok besteci yetişmiştir. Bu bestecilerden birisi de Tofig Guliyev’dir. Azerbaycan müzik kültüründe Tofig Guliyev çok önemli bir bestecidir. Besteci Tofig Guliyev’in eğitimci kimliğinin yanı sıra piyano çalgısı üzerine birçok ilmi ve müzikal çalışmaları bulunmaktadır. Ayrıca Azerbaycan’da milli sinema sanatının gelişmesine de büyük katkılarda bulunan Guliyev, bu alanda 41 tane filme müzik bestelemiştir. Yapmış olduğu bu film müziklerinin ilki, Azerbaycan sinema sanatında başyapıt olarak kabul edilen Bahtiyar filminin müziğidir.

Yönetmenliğini Latif Seferov'un yapmış olduğu Bahtiyar filmi için Guliyev, 7 farklı müzik bestelemiştir. Bestelemiş olduğu bu müziklerde hem Azerbaycan müziği makamsal dizilerini hem de Batı Müziğinin farklı formlarını birleştirmesi, bestecinin bu alana yenilik kattığı düşünülmektedir. Dolayısıyla bu çalışmada Tofig Guliyev'in Bahtiyar filmi için bestelediği müziklerin her biri için ritmik, makamsal, tonal ve form analizleri yapılmıştır.

Çalışmanın problem cümlesi; Tofig Guliyev'in "Bahtiyar" filmi için bestelediği müzikal eserlerin analizi nasıldır? şeklinde oluşturulmuştur.

1.2.Alt Problemler

- 1.Tofig Guliyev'in "bahtiyar" filmi için bestelediği "ağaçta leylek" adlı eserin ritmik, makamsal, tonal ve form yapısının incelenmesinden oluşan müzikal analizi nasıldır?
2. Tofig Guliyev'in "Bahtiyar" filmi için bestelediği "dostluk şarkısı" adlı eserin ritmik, makamsal, tonal ve form yapısının incelenmesinden oluşan müzikal analizi nasıldır?
3. Tofig Guliyev'in "Bahtiyar" filmi için bestelediği "sevgi vals" adlı eserin ritmik, makamsal, tonal ve form yapısının incelenmesinden oluşan müzikal analizi nasıldır?
4. Tofig Guliyev'in "Bahtiyar" filmi için bestelediği "altın yüzük (qızıl üzük)" adlı eserin ritmik, makamsal, tonal ve form yapısının incelenmesinden oluşan müzikal analizi nasıldır?
5. Tofig Guliyev'in "Bahtiyar" filmi için bestelediği "Bakü şarkısı" adlı eserin ritmik, makamsal, tonal ve form yapısının incelenmesinden oluşan müzikal analizi nasıldır?
6. Tofig Guliyev'in "Bahtiyar" filmi için bestelediği "sevgilim" adlı eserin ritmik, makamsal, tonal ve form yapısının incelenmesinden oluşan müzikal analizi nasıldır?

7. Tofiq Guliyev'in "Bahtiyar" filmi için bestelediği "zübeyde" adlı eserin ritmik, makamsal, tonal ve form yapısının incelenmesinden oluşan müzikal analizi nasıldır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı Tofiq Guliyev'in "Bahtiyar" filmi için bestelediği müzikal eserlerin ritmik, makamsal, tonal ve form yapısı açısından incelenmesi, ortaya çıkarılması ve literatüre kazandırılmasıdır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu çalışma, Azerbaycan film ve müzik sanatlarının bir bütün olarak nasıl kullanıldığının tespit edilmesi, Azerbaycan makam müziğinin ve dünyada kullanılan farklı müzik türlerinin beraber kullanılmasından başta Tofiq Guliyev olmak üzere Azerbaycan müzik kültürünün gelişmesine katkı sağlayan sanatçı ve bestekarların tanıtılması, yaptıkları çalışmaların tespit edilerek alana kazandırılması ve yine yapılan bu çalışmanın konu hakkında yapılacak olan yeni araştırmalara ışık tutacağına düşünülmesi bakımından önem arz etmektedir.

1.4. Sınırlılıklar

Bu çalışma Tofiq Guliyev'in Bahtiyar filmi için bestelemiş olduğu 7 eser ile sınırlandırılmıştır. Tonal, ritmik, makamsal ve form analiz özellikleri ile sınırlandırılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. KURAMSAL BİLGİLER

2.1. Azerbaycan Müzik Kültürü

Azerbaycan milli müzik kültürü asırlardır çok büyük zenginliğe sahiptir. Tarihte Azerbaycan müziği Türk müziğinin bir kolu sayılır. Azerbaycan müziğinin zaman içerisindeki gelişimine bakıldığında Azerbaycan eski medeniyetler ülkesi olarak tanınır. Azerbaycan müzik kültürü 19. Yüzyıldan itibaren kendini geliştirmeye doğru yol almıştır.

Milli müzik kültürü birçok müzik dalının içerisinde var olmaya ve gelişmeye başlamıştır. Çarlık Rusya'nın esareti altında yaşamış Türk halkları, Türk sanatının özelliklerini ve inceliklerini göstererek dönemin zorluklarına rağmen besteciler büyük çalışmalar yapmıştır.

Üzeyir Hacıbeyli, Azerbaycan'da 20. yüzyıl Azeri Milli Müzik türünün ekolü olmuştur. Azerbaycan müzik kültürü, besteciler ve ifacılar dünya müzik seviyesine ulaşabilmiştir. Klasik tarzın gelişimi, sanata yenilikler ve yeni eğilimler ortaya çıkmasına vesile olmuştur. Azerbaycan müziği artık ülke sınırlarında büyük çapta ün kazanmıştır. Kara Karayev (1918-1982), Fikret Emirov (1922-1984), ve Niyazi (1912-1984) dünyada tanınan, sevilen ve ödüller alan ünlü bestecilerdir. Azerbaycan müziğinde Seid Rüstemov (1907-1983) ve Tofiq Guliyev (1917-2000) gibi klasik müzik bestecileri de yetişmiştir.

Bir milletin kültürü onun tarihinin aynasıdır ve tarihsel gelişim yolunun belirlenmesinde önemli rolü vardır. Kültür yüzyıllar boyunca insanlar tarafından yaratılmış, birikmiş maddi ve manevi değer taşır. 1991 yılında Azerbaycan bağımsızlığını tamamen kazandıktan sonra, halk maddi ve manevi kültürüne sahip çıkarak daha da ileriye, gelişime, başarıya doğru yol aldırıştır. Azerbaycan müziği, çok eski ve köklü bir tarihe sahiptir. Geçmişi yüzyıllara dayanmaktadır (Seferova, 2006:11).

Azerbaycan müziği ile ilgili ilk yazılı kaynaklar incelendiğinde, Türk bilim adamı Sefiyyedin Ürnevi'nin "Kitab-ul Edvar" kitabında müzik teorisi hakkında bilgilere ulaşılır. Azerbaycan müziğinin gelişimine katkı sağlayan bilim adamları;

Sefiyyedin Abdul Mömün İbn Yusuf ibn-Ürmevi (13. yüzyıl), Abdulkadir ibn Qeybi el-Hafiz el-Maragini (14-15. yüzyıl), Mir Möhsün Nevvab (19. yüzyıl), Üzeyir Hacıbeyov (20. yüzyıl), Müslüm Magamayev, Kara Karayev, Fikret Amirov'dur.

Azerbaycan müzik kültürü, Muğam ve aşık müzikal-yaratıcılık gibi çeşitli türlerden oluşmaktadır. Tarihi kaynaklara esasen Sefiyyedin Urmevi, 13 yüzyılda on yedi katmanlı gamın yaratıcısı gibi, “Sistematik okulun kurucusu olarak “Ebced” yöntemiyle nota yazımını icat etmiş ve ut aletini icra eden ve ut aletini geliştiren bilim adamıdır (Seferova, 2006:11). Araştırmalarda bilim adamlarının kendi icat ettiği aletlerde bulunmaktadır. Ritim ve müzik aletleri alanındaki icatları ve yenilikleri de müziğimizi zamanla yeniliğe doğru götürmüştür. Mevcut olan aletlerden ise yoğun bir şekilde yararlanmışlardır. Müzikle alakalı yazılan notalara esasen Arap ve Fars dilinde, sonraları ise Türk dilinde yazılmıştır. Azerbaycan kültürünün gelişmesinde bunun gibi çalışmaların büyük katkısı olmuştur.

İlk drama tiyatrosu Azerbaycan'da 1873'te açılmıştır. Bu olay, ulusal müzikal tiyatronun, özellikle de operanın yaratılmasında önemli bir yıl olmuştur. Müzikal tiyatro, komedi oyunları bu dönemde müzik kültürü performansının önemini daha da artırmıştır. 1837 yılında ayrıca ünlü sanatçılar F. Şalyapin, L. Sobinov ve besteci S. Rahmaninov Bakü'ye gelmişlerdir. 19. yüzyılın sonu 20. yüzyılın başlarında Azerbaycan'da senfonik müzik kültürü oluşmaya başlamıştır. Senfonik icra, Bakü'de sadece bir eğitim faaliyeti değil, aynı zamanda Azerbaycan müzik kültürünün gelişmesinde önemli bir yer almıştır. Azerbaycan'da profesyonel müzik yaratıcılığının oluşmasında, müzik kültürünün ve konser performanslarının büyük önemi vardır (Ömerov, 2012: 2).

Azerbaycan müzik kültüründe yaygın olan türlerden biri de destanlardır. Destanlarda anlatılan şarkı, müzikal-şiirsel müzik türleri bir bütünlük oluşturmaktadır. Örneğin bayatı, koşma, gerayi gibi müzik türleri oluşumu o dönemlerde gelişmeye başlamıştır. 19. yüzyılda yaşamış besteci Üzeyir Hacıbeyli'nin 1937 yılında yazdığı “Köroğlu” destanı buna örnektir.

Yine 19. yüzyıldan itibaren Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de ve diğer şehirlerde müzik meclisleri, cemiyetler ve dernekler kurulmuştur. Bu meclislerin

amacı Muğam tebliğ etmek olmuştur. Halk arasında “Bebekler bile Muğama ağlar” şeklinde bir deyimde bulunmaktadır. Azerbaycan’da müziğin kalesi Karabağ’da Şuşa şehri olarak bilinmektedir. Bu kale tarihi boyunca düşmen akınlarına ve saldırılarına maruz kalmışsa da hiçbir zaman eğilmemiş ve her zaman zapt edilmez olmuştur. Bu müzik mabedini 30 yıl boyunca korunamaması üzücü olmakla beraber bu mabet yüzyıllardır zengin bir müzik merkezi olarak da kalmayı başarmıştır. Bakü ve Şuşa şehirlerinde müzikle ilgili konservatuarlar kurulmuş ve halk müziği, klasik müzik, enstrümental müzik, müzik teorisinin ve diğer ana sanat dallarının eğitimleri verilmeye başlanmıştır. 20. yüzyılın başlarında ülke sınırlarında Muğam icracıları tanınmaya başlanmıştır. Hacı Hüsü, Meşadi Cemil, İslam Abdullayev, Abdulbagi Zulalov, Mammad Farzaliyev, Cabbar Garyagdioğlu ve Seyid Shushinski bu icracıların başında gelen isimlerdir.

Zamanının ünlü şarkıcıları ve müzisyenleri, Hacı Hüsü, Meşedi Jamil Amirov, İslam Abdullayev, Seyid Shushinski başta olmak üzere birçok müzisyen ve besteci müzik sanatının gelişimine katkıda bulunmuştur. Azerbaycan’da 19. yüzyılın ikinci yarısında müzik kültürünün tarihsel gelişim aşamasının özelliği, Avrupa müzik kültürü ile etkileşimde bulunmasıdır. Milli folklor, şarkılar ve danslar her zaman olduğu gibi bu dönemde de halk yaşamına eşlik etmiştir. Aşık sanatı, halk arasında da en yaygın olanıdır. Aşık sanatını Alasgar, Necefgulu, Abbasgulu gibi önde gelen şair, müzisyen ve icracılar temsil etmektedir.

Azerbaycan müziğinin temel sazı olan tar çalgısının gelişiminde ve tanıtılmasında en önemli rolü Sadıgjan (Sadıg Asadoğlu) üstlenmiştir. 20. yüzyılda enstrümental sanatın geleneklerini sürdüren sanatçılar ise Gurban Pirimov ve Bahram Mansurov olmuştur (Seferova, 2012: 479).

19. yüzyılın sonları, 20. yüzyılın başlarında Bakü’de “Bahçe” ye ait müzik, şehrin müzikal sanatında popüler eğlencelerden biri haline gelmiştir. Bakü halkı şehrin bahçelerinde ve parklarında sık sık bando sesleri duymaya, genellikle vali bahçelerinde seçkin bando takımları sıklıkla performanslar sergilemeye başlamıştır. 20. yüzyılın başlarında Rusya İmparatorluğuna bağlı ülkelerde milli müziğin halk arasında duyulma hakkı resmi düzeyde tanınmıştı. Milli müzik, ancak imparatorluğun izniyle icra edilebilir ve yalnız bahçe müziği sırasında çalınabilirdi. Askeri birimleri,

kara birlikleri, deniz kuvvetleri ve buna bağılı birkaç orkestralar akapella şefi tarafında yönetilirdi. Bu müzisyenler, Azerbaycan'da yeni müzik biçimlerini tanıtan ilk profesyonel müzisyenler olmuştur. Askeri orkestralar Bakü'nün müzik hayatının sürekli katılımcıları olmuştur. Bu müzik toplulukları yazın bahçelerde kışın ise kulüplerde ve tiyatrolarda sahne alırdı. Orkestraların repertuarında yer alan eserler müzik dünyasında hızla yayılmış ve birçok durumda bu eserlerin bir kısmı Azerbaycanlı müzisyenler tarafından milli çalgılar ile icra edilmiştir (Seferova, 2012:486).

O dönemde performanslar yerel amatör müzisyenler tarafından sergilenmiştir. 1895 yılı, bu müzikal performansların başlangıç yılı olarak kabul edilmektedir. Bu tarihten itibaren yapılan konser etkinlikleri 12 müzisyenden (tar, kemence, saz, def) oluşan bir orkestra ve yabancı ünlü şarkıcıların yer alması Azerbaycan müzik kültürünün ilerlemesine yol açmıştır. 1902 yılında Bakü'de ve Şuşada Muğam konserleri icra edilmeye başlamıştır. Entelektüellerin faaliyetlerinin yaygınlaşması, Avrupa müzik formlarının şehrin yaşamına giderek entegre olması ve ülkenin dünya müzik kültürü içerisinde başarılı olması bu alanda verilen eğitimin de güçlenmesine imkan sağlamıştır.

Azerbaycan müzik kültürünün tarihine yansıyan malzemelerin korunduğu, incelendiği ve tanıtıldığı yer Azerbaycan Devlet Müzik Kültür Müzesi'dir. 1967 yılında kurulan müze, 18. yüzyıldan kalma bir mimari anıt olan kervansaray binasında yer almaktadır. 1996 yılında müze yeni binasına taşınmış ve burada ilk kez sergi açılmıştır. Sergi, Azerbaycan müzik kültürünün tarihi, ayrı sahneleri, müzik figürleri ve ulusal müzik enstrümanları hakkında ayrıntılı bilgi vermektedir. Günümüzde müzede sözlü edebiyatın çeşitli örnekleri aracılığıyla, resim ve heykeller, fotoğraflar, belgeler, kitaplar, araştırma eserlerinden seçme parçalar, aşk şiirleri, masallar, destanlar ve efsaneler hakkında bilgi almak mümkündür (Bayramov,2010:13).

1896 yılında yabancı piyanist A.N. Yermolayeva Bakü'de ilk müzik okulunu açmış ve bu eğitim kurumunun başına geçmiş ve konservatuvarın temelini oluşturmuştur. Antonina Nikolayevna Yerlomova açtığı okula en iyi yaratıcı öğrencileri toplamaya çalışmıştır. Moskova, St Petersburg ve diğer şehirlerden profesyonel müzisyenleri Bakü'ye davet etmiştir. Birçok ünlü müzisyenler Bakü'ye

gelerek pedagojik ve yaratıcı faaliyetlerde bulunmuşlardır. 1990'lı yıllarda Bakü'deki amatör müzisyen toplulukları, oda müziğinin çalındığı partileri düzenlemeye ve icra etmeye başlamıştır. Böylelikle, Azerbaycan müzik kültüründe yeni yaratıcı güçlerin ve performans biçimlerinin ortaya çıkmasında da büyük etkisi olmuştur. Azerbaycan müzik kültürü günümüzde de gelişimini devam ettirmektedir.

2.2. Tofig Guliyev'in Hayatı

Besteci Tofig Guliyev Azerbaycan müzik kültürüne önemli katkılarda bulunan yetenekli bir besteci ve aynı zamanda seçkin bir müzisyendir. Besteci Bale, Kantata, Tiyatro gösterimi, Operette, Film müzikleri, Çalgı ve Orkestra gibi birçok alanda eserler bestelemiştir. Üzeyir Hacıbeyli geleneklerini sürdürürken, aynı zamanda klasik Avrupa kültürünün geleneklerine hayran olan Tofig Guliyev, ulusal müzikal komedilerin çeşitlerini genişletmiş, yeni sözler ve maişet tipi modern temalarla müziği zenginleştirmiştir. Pop ve caz müzik türlerini Azerbaycan müzik kültürüyle birleştiren ve eser örnekleri veren Tofig Guliyev öncelikle melodik zenginliği, renkli armonik dili ile dikkat çekmektedir (Seferova, 2017: 362). Guliyev, Azerbaycan'ın milli sinema sanatının gelişmesinde de büyük katkılarda bulunmuştur.

Yetenekli bir besteci olan Tofig Guliyev 7 Kasım 1917'de Bakü'de dünyaya gelmiştir. Guliyev ailesi, çocuklarının eğitime ve yetiştirilmesine büyük önem vermiştir. Altı çocuktan üçünün müzik sanatını seçmesi tesadüf değildir, aldıkları eğitim çocukların üzerinde etkisi çok olmuştur. 1929'da Azerbaycan Devlet Konservatuarına bağlı meslek okulunda S.İ.Turçini Asef Zeynallı tavsiyesi ile M. E. Sabir 'in "Çocuk ve Buz" şiirini "Yürüyen çocuk" şarkısını besteleyerek öğretmenlerinin ilgisini çekmeyi başarmıştır. 1934 yılında Tofig Guliyev Azerbaycan Devlet Konservatuarına girmiş ve aynı zamanda iki fakültede öğrenim görmeye devam etmiştir. 1934 yılında Tofig Guliyev profesör İ. S. Aysberg sınıfında piyano, S. Y. Ştrasserin sınıfında koro şeflik sanatı eğitimi almıştır. Tofig Guliyev besteci Üzeyir Hacıbeyov'dan halk müziğinin esasları ve Muğam sanatının sırlarını da öğrenmiştir. Dahi bir öğretmenin sınıfında Tofig Guliyev, bu sanatın güzelliğini ve mükemmelliğini ve bir bestecinin yaratıcılığı için bir kaynak olarak ne kadar önemli olduğunu fark etmiştir. 1934-1935 yıllarında genç besteci Bülbül'ün önderliğinde ve

İlim Araştırma Müzik Kabinesinde halk müziği örneklerinin toplanması ve notaya alınması alanında görev almıştır (Seferova, 2017:363).

Tofig Guliyev müzisyen ve bestecilerden oluşan geniş bir grupla Azerbaycan'ın çeşitli bölgelerine seferler düzenleyerek halk türkülerinden ve oyunlarından örnekler toplamış, bu örnekler ise 1951'de Bakü'de çıkan "Azerbaycan halk dansları" dergisinde de yayınlanmıştır. Bu oyunların bir kısmı daha sonra 1955 yılında "15 Azerbaycan halk oyunu" piyano için eserler koleksiyonuna dahil edilmiştir. Guliyev'in derlediği türküler, 1956-1958'te Bülbül'ün çıkardığı iki ciltlik "Azerbaycan halk müzikleri" koleksiyonunda da yer almıştır. Besteci bir süre sonra senfonik orkestra için "Evleri var hana hana" ve "Gülüm gelsin" adlı iki eser bestelemiştir. Daha sonra Azerbaycan Drama Tiyatrosu'nda orkestra şefliği yapmıştır. 1936 yılında Üzeyir Hacıbeyli'nin kişisel girişimi ve önerisiyle Azerbaycan Halk Komiserliği adına Moskova Konservatuvarında bir grup yetenekli genç müzisyenle eğitimine devam etmiştir. Kendi isteği ile şeflik fakültesini seçmiştir. Tofig Guliyev'in müthiş piyano performansı konservatuar rektörü ve öğretmenlerin dikkati çekmiştir. Buradaki eğitimciler onun piyanist olmasını istemelerine rağmen Guliyev orkestra şefi olmayı tercih etmiştir (Seferova, 2017:365). 1941'de Krosnadar, Mozdok, Kerç, şehirlerinde konserler vermiştir. 1942'de T.Guliyev, ünlü caz ustası Eddy Rozner ile işbirliği yaparak orkestra için "Kara Gözler" romanının temalarına dayanan besteler ve Hint filmi "Avara" dan çocuk şarkıları üzerine çalışmıştır. 1946-1947 yıllarında Guliyev, Raşid Behbutov ile hem piyanist hem de tekrarlanmayan şarkıların yazarı olarak sahne almış ve Sovyetler Birliği'nin birçok şehrinde milyonlarca dinleyicinin beğenisini kazanmıştır. T. Guliyev piyano için prelütler," Kaytağı" piyesi, piyano için varasıyalar, skertso, romans ve şarkılar, radyo piyeslerine, Moskova Yerlomova adına Dram Tiyatrosu sahnesinde gerçekleştirilen, S. M. Svetlovun "Hazar yüzerinde şafak" piyesini besteleyerek aynı zamanda piyano eserlerini konserlerde çalmaya başlamıştır. Moskova'daki eğitimini bitirdikten sonra Bakü'ye dönen Guliyev, Azerbaycan Devlet Konservatuvarı orkestra sınıfına rehberlik etmiş, opera hazırlığı ve fen (alet) dersleri ya "15 Azerbaycan halk oyunu" bestesi, piyano için halk ezgisi örneklerinden biridir. Guliyev birçok ödüller layık görülmüştür. Guliyev yaratıcı arayışta olan, başvurduğu konuları ifade etmek için yeni orijinal yollar araştıran bir sanatçıydı. Klasik beş

hareketli rondo formunda yazılan kantatının konusu, halk şarkı yaratımı, toplu şarkı ve kantata oratoryo türüne özgü melodik tonlamalarla düzenlemiştir (Seferova,2017:367). Guliyev görüldüğü üzere birçok şairin sözlerini bestelemiş ve Azerbaycan müzik kültürüne birçok alanda katkı sağlamıştır.

Tofiq Guliyev'in eserlerinde öne çıkan türlerden biri şarkıdır. Tofiq Guliyev'in şarkıları sadece Azerbaycan'da değil, ülke dışında da geniş bir ün kazanmıştır. Bu dönem için besteci yeni bir çizgisi oluşturmuş, yarattığı yeni tarzın ulusal folklorun temeli, Avrupa müziği ve Amerikan caz müziği gelenekleriyle birleştirilmiştir. T. Guliyev'in bir sanatçı olarak karakteristik özelliği, insan sesini ve vokalistin ses olanaklarını iyi anlayan bestecilerden biri olmasıdır. Sesli olarak düşünebilir, zengin bir şekilde ifade edilebilir ve yaratıcı modelleri yaratabilir (Zümrüt, 2015:3).

Bestecinin senfonik orkestra için yazdığı "Azerbaycan'ının Sevinci" dans süiti, "Tentene Uvertürü", "Koreografi Süit" ve "Gaytağı" eserleri bestecinin bu türdeki en ilginç eserleridir. Senfonik yaratıcılığında özel bir yeri olan "Senfonik Danslar" eserine önem vermiştir. Bu parlak ve elvan tür kayıtlar, bestecinin piyano için "15 Azerbaycan halk oyunları" esasında oluşturulmuştur. T. Guliyev'in müziğinde esas olarak yazılan senfonik süitler, şarkıların zengin temaları, sanatsal özellik ve kompozisyon bütünlüğü için seçilmiştir. Süitlerin parçalarının yapısı müzikal ve dramaturgi olarak güçlü bir iç mantığa sahiptir. 1974 yılında Hasan Seyidbeyli'nin senaryosundan oluşarak yapılan "Nesimi" filmi, Yedinci Tüm Birlik Film Festivalinde ödüllendirilmiş ve filmin bestecisi T. Guliyev ise Devlet Ödülüne layık görülmüştür (Seferova,2017:369).

T. Guliyev yıllar boyunca genç bestecilerin eğitimi alanında çok verimli çalışmış ve Azeri müziğinin gelişmesinde aktif rol almıştır. Genç bestecilerin eserlerinin icra etmesinde ve düzenlenmesinde büyük hizmetleri olmuştur. T. Guliyev, herkese karşı hayırsever, çok ilgili bir insan olarak bilinmektedir. Azerbaycanlı besteciler arasında sağlıklı giden rekabeti ve sanatsal eserlerin oluşumunu desteklemiştir. T. Guliyev 4 Ekim 2000 tarihinde Bakü'de vefat etmiştir.

2.3. Tofiq Guliyev'in Müzikal Eserleri

Film müziklerinin, sahne eserlerinin yaratılmasında ve özellikle müziğin yaratılmasında bestecinin müziği icra etmesi için, düşünce birliği, zevk birliği ve estetik yönlerin önemli olduğunu biliniyor. Her bir eserin ayrı- ayrılıkta karakterine özgün yapısı vardır. İster film müziğine, isterse de farklı eserlere yazılan müziklerin ana özellikleri, onların karşılıklı ilişkileri, hisleri ve duyguları parlak, farklı bireysel tonlamalarla verilir. Müzikal eserlerde yazarın fikrinin derinliğinden, duygudan, müzik tarzı algısından, anlatılan dönemin psikolojisinden olaylar kadar karakterlerin iç dünyası da çok önemlidir.

2.3.1. Tofiq Guliyev'in Bestelemiş Olduğu Film Müzikleri

Tofiq Guliyev, hayatı boyunca Azerbaycan'da çekilen 41 filmin müziklerini bestelemiştir. Bu filmlerin tarihsel sırasına göre isimleri, filmin yazarı ve yönetmenleri şu şekildedir:

1. Filmin ismi: Yirminci Bahar, yazarı: Şamil Melikyeganov, yönetmen: M. Mikayılov ve Vladimir Yeremeyev, Yıl: 1940.
2. Filmin ismi: Sabuhi, yazarı: M. Refili, yönetmen: A. Beknazov, Yıl: 1941.
3. Filmin ismi: Sonsuz Kardeşlik, Yıl: 1943.
4. Filmin ismi: Bakım, yönetmen: Ağarıza Kuliyev'tir.
5. Filmin ismi: Bakü Dövüşüyor, yönetmen ve yazar: Muhtar Dadaşov, ve yıl: 1944.
6. Filmin ismi: Şifa Şarkısı, yönetmen ve yazar: Kemer Salamzade, yıl: 1944.
7. Filmin ismi: Sonsuz Ateş Diyarı, yazar: İmran Kasımov ve Sabit Rahman, yönetmen: Huseyn Seyidzade, yıl: 1945.
8. Filmin ismi: İran Azerbaycan Başkent'te, yazar: Sabit Rahman, yönetmen: Abdul Hasanov, yıl: 1945.
9. Filmin ismi: Zafer Bayramı, yönetmen: Mikayıl Mikayılov, yıl: 1945.
10. Filmin ismi: Çağrıya Yanıt, yönetmen ve yazar: Latif Safarov, yıl: 1947.
11. Filmin ismi: Sovyet Azerbaycan, yönetmen: Vladimir Yeremeyev ve Mikayılov Mikayılov, yıl: 1948.
12. Filmin ismi: Sovyet Azerbaycan, yazar: İmran Kasımov, yönetmen: Muxtar Dadaşov ve F. Kiselyov, yıl: 1950.

13. Filmin ismi: Bakı'dan Göy Göledek, yıl: 1947.
14. Filmin ismi: Alagöz Yaylasında, yönetmen: Elmadağa Kurbanov, yazar: İsmayıl Efendiyev, yıl:1955.
15. Filmin ismi: Bahtiyar, yazarı: V. Laskin ve N.Seyidbeyli, yönetmen: L. Seferov, yıl: 1957.
16. Filmin ismi: Görüş, yönetmen: Tağızade, yıl: 1955.
17. Filmin ismi: Sıcak Güneş Altında, yazarı: H. Seyidbeyli, yönetmen: L. Seferov, yıl: 1957.
18. Filmin ismi: Üvey Anne, yazar: H. İsmayılov ve A. Yan, yönetmen: H. İsmayılov, yıl: 1958.
19. Filmin ismi: Onu Affedebilir Misin, yazarı: M. Tehmasib, yönetmen: R. Tehmasib, yıl: 1959.
20. Filmin ismi: Telefoncu Kız, yazar ve yönetmen: Seyidbeyli, yıl:1963.
21. Filmin ismi: Harikalar Adası, yazar ve yönetmen: H. Seyidbeyli, yıl: 1963.
22. Filmin ismi: Sonsuz Bir Diyarda, yıl: 1964.
23. Filmin ismi: Sen Neden Susuyorsan, yazar ve yönetmen: H. Seyidbeyli, yıl: 1966.
24. Filmin ismi: Hasan-Arabakeş (Tacik film stüdyosu), yazarı: M. Tursunzade, yönetmen: B. Kimyagerov, yıl: 1967.
25. Filmin ismi: Azerbaycan İlmi, yazar: Nureddin Babayev, yönetmen: Cavanşir Memmedov, yıl: 1969.
26. Filmin ismi: O Kızı Tapın, yazar ve yönetmen: H.Seyidbeyli, yıl: 1970.
27. Filmin ismi: Sovyet Azerbaycan'ın 50 yıldönümü, yazarı: Vladimir Şinitin, yönetmen: Muhtar Dadaşov, yıl: 1970.
28. Filmin ismi: Nesimi, yazar: İ. Hüseyinov, yönetmen: H. Seyidbeyli, yıl: 1973.
29. Filmin ismi: Mutluluk Kaygıları, yazar ve yönetmen: Seyidbeyli, yıl: 1976.
30. Filmin ismi: Derviş Paris'i havaya uçurdu, yazarı: Edhem Kulubeyov, yönetmen: K. Rüstembeyov ve Ş. Mahmudbeyov, yıl: 1976.
31. Filmin ismi: Aslan Evi Terk Etti, yazarı: Y. Yakovlev, yönetmen: R. İsmayılov, yıl: 1977.
32. Filmin ismi: Kaynana, yazarı: Ejder İbrahimov ve Margarita Malayeva, yönetmen: Hüseyin Seyidzade, yıl: 1978.

33. Filmin ismi: İlave İz, yazar: Arif Heyderov ve Dimitri Hüseyinov, yönetmen: Necat Bekirzade, yıl: 1981.
34. Filmin ismi: Müzik Hocası, yazar: R. Kuşnerova, yönetmen: T. İsmayılov, yıl:1983.
35. Filmin ismi: Toprak Şarkısı, yazar: Vakıf Samet oğlu, yönetmen: Ruslan Şahmaliyev, yıl: 1983.
36. Filmin ismi: Yalnız Narın Hikâyesi, yazar: Roza Hüsniydinova, yönetmenler: Şamil Mahmudbey ve Hesenağa Turabov, yıl: 1984.
37. Filmin ismi: Özel Durum, yazar: Ramiz Feteliyev, yönetmen: Tofiq İsmayılov, yıl: 1986.
38. Filmin ismi: Ben Bakıda Yaşıyorum, yazar: Emil Agayev, yönetmen: Hamis Maratov, yıl:1986.
39. Filmin ismi: Süreyya, yazar: Ekrem Eylisli, yönetmen: Tofiq İsmayılov, yıl: 1987.
40. Filmin ismi: Son Performans, yazar ve yönetmen: Tofiq İsmayılov, yıl: 1990.
41. Filmin ismi: Nakeş, yazar: Ramiz Feteliyle ve Vakıf Mustafayev, yıl: 1991 (Abdullayeva, 2007:116).

2.3.2. Tofiq Guliyev'in Bestelemiş Olduğu Tiyatro Müzikleri

Tofiq Guliyev, hayatı boyunca Azerbaycan'da çekilen 16 tiyatro oyununun müziklerini bestelemiştir. Bu oyunların tarihsel sırasına göre isimleri, yazarları ve yılı şu şekildedir:

- 1.Tiyatro eserinin ismi: On İkinci Gece, yazar: V. Shakespeare, yıl:1946.
- 2.Tiyatro eserinin ismi: Derin Kökler, yazar: Geyms Qou ve Arao D'Nyusso (tercüme S.Rüstemidir), yıl: 1947.
- 3.Tiyatro eserinin ismi: Yaşar, yazar: J. Jabbarlı, yıl:1947.
- 4.Tiyatro eserinin ismi: Genç Qvardiya, yazar: A. Fadayev (tercüme T. Eyyubov), yıl: 1947.
- 5.Tiyatro eserinin ismi: Uzak Kıyılarda, yazar: H. Seyidbeyli ve İ.Gasimov, yıl:1956.
- 6.Tiyatro eserinin ismi: Kardeşler, yazar: R. Rza ve tiyatro eserinin sunulduğu yıl: 1956.
- 7.Tiyatro eserinin ismi: Tuhaf Adam, yazar: M. İbrahimov, yıl: 1965.

- 8.Tiyatro eserinin ismi: Şirvan Güzeli, yazar: E. Memmedxanlı, yıl: 1957.
- 9.Tiyatro eserinin ismi: İyi Adam, yazar: M. İbrahimov, yıl: 1965.
- 10.Tiyatro eserinin ismi: Yaşayan Ceset, yazar: L.Tolstoy, yıl: 1968.
- 11.Tiyatro eserinin ismi: Daireniz Mübarek, yazar: S. Dağlı, yıl: 1971.
- 12.Tiyatro eserinin ismi: Kıyıları ve Kader, yazar: N. Hazri, yıl: 1973.
- 13.Tiyatro eserinin ismi: Hanıma Sagareli, tiyatro eserinin sunulduğu yıl: 1975.
- 14.Tiyatro eserinin ismi: Bahar, yazar: M. Tahmasib, yıl:1941.
- 15.Tiyatro eserinin ismi: Halkın Oğlu, yazar: Y.German, yıl:1942.
16. Tiyatro eserinin ismi: Kavşakta, yazar: İ. Seferli, yıl 1972 (Abdullayeva, 2007:117).

2.3.3. Tofiq Guliyev'in Bestelemiş Olduğu Rusça Tiyatro Eserleri

Tofiq Guliyev, Rus dilinde yazılan 21 tiyatro eserine müzik bestelemiştir. Bu tiyatro eserlerinin tarihsel sırasına göre isimleri, yazarları ve yılları şu şekildedir:

- 1.Tiyatro eserinin ismi: New York'a Giden Yol, yazar: Malyugin, yıl: 1946.
- 2.Tiyatro eserinin ismi: Entoni Qrantin Cinayeti, yazar: M. Volibrinski ve R. Rubinşteyn, yıl: 1954.
- 3.Tiyatro eserinin ismi: Akasyalar Çiçek Açtığında, yazar: M. Vinnikova, yıl: 1955.
4. Tiyatro eserinin ismi: Doğu'nun Şafakı, yazar: E. Memmedxanlı, yıl: 1958.
5. Tiyatro eserinin ismi: Üç Bülbül Sokağı 17 numara, yazar: Draquatin ve Dobriqanın, yıl: 1969.
6. Tiyatro eserinin ismi: Seni Her Zaman Önemsiyorum, yazar: İ. Efendiyev, yıl: 1967.
7. Tiyatro eserinin ismi: Kıyıları ve Kader, yazar: N. Hazri, yıl: 1975.
8. Tiyatro eserinin ismi: Hazar Üzerinde Şefeq, yazar: İ. Kasımova, yıl: 1949.
9. Tiyatro eserinin ismi: Babek, yazar: A. Yusubov, yıl: 1936.
10. Tiyatro eserinin ismi: Eloğlu, yazar: A. Şaik, yıl: 1940.
11. Tiyatro eserinin ismi: Azad, yazar: E. Abbasov, yıl: 1940.
- 12.Tiyatro eserinin ismi: Ramiz, yazar: A. Yusubov, yıl: 1941.

13. Tiyatro eserinin ismi: Aydın, yazar: J. Jabbarlı, yıl: 1943.
14. Tiyatro eserinin ismi: Snejok, yazar: V. Lyubimov, yıl: 1945.
15. Tiyatro eserinin ismi: Göze Görünmeyen Dimka, yazar: V. Lyubimov, yıl: 1955.
16. Tiyatro eserinin ismi: Catıda Yaşayan Karılson, yazar: A. Lingren, yıl: 1971.
17. Tiyatro eserinin ismi: Siyah Çoban.
18. Tiyatro eserinin ismi: Şengülüm-Mengülümü, yıl: 1972.
19. Tiyatro eserinin ismi: Hasis, yıl: 1972.
20. Tiyatro eserinin ismi: Belosnejniki 7 Qnom, yıl: 1972.
21. Tiyatro eserinin ismi: Keçinin İntikamı, yazar: E. Abasov, yıl: 1982 (Abdullayeva, 2007:118).

2.3.4. Tofig Guliyev'in Bestelemiş Olduğu Müzikal Komediler

Tofig Guliyev 5 tane müzikal komedi oyununa müzik bestelemiştir. Bu müzikal komedilerin tarihsel sırasına göre isimleri, sahne eserlerinin yazarı ve yılları şu şekildedir:

1. Komedi eserinin ismi: Aktrisa, libretto yazarı: A. Fayko, yıl: 1943.
2. Komedi eserinin ismi: Altın Arayanlar, libretto yazarı: H. Seyidbeyli ve Z. Cabbarzade, yıl: 1959 1960.
3. Komedi eserinin ismi: Senin Bir Sözü, libretto yazarı: E ve Ş. Bedelbeyliler, yıl: 1964 1965.
4. Komedi eserinin ismi: Tahirin Düşüşü, libretto yazar: Ceyhan Efruz yönetmen: S. Evlaxaşvilli, yıl: 1971.
5. Komedi eserinin ismi: Günaydın, Ella! libretto yazarı: Z. Lotaş ve A. Qalilov, komedi eserinin sunulduğu yıl: 1973. Balet, Aşk hakkında şarkı, libretto yazarı: V. Rıjov ve V. Bokadoro, yıl: 1968 (Abdullayeva, 2007:119).

2.3.5. Tofig Guliyev'in Bestelemiş Olduğu Senfonik Eserler

Tofig Guliyev 11 tane senfonik eser bestelemiştir. Bu senfonik eserlerin tarihsel sırasına göre isimleri şu şekildedir:

1. Senfonik eserin ismi: Görüş, yıl: 1956.

2. Üvey Anne, yıl: 1958.
3. Sıcak Güneş Altında, yıl: 1960.
4. Senfonik eserin ismi: Senfonik Danslar, yıl: 1957.
5. Senfonik eserin ismi: Senfonik Orkestra İçin Lezginka Dansı, yıl: 1948.
6. Senfonik eserin ismi: İki Azerbaycan Dansı, yıl:1950.
7. Senfonik eserin ismi: Koreografi Süit.
8. Senfonik eserin ismi: Tenteneli Uvertür.
9. Senfonik eserin ismi: Moskova Hakkında Şarkı, kantat, yıl: 1959.
10. Senfonik eserin ismi: Bahar Cumhuriyeti, kantat, yıl:1984.
11. Senfonik eserin ismi: Zaferin 40 Yıldönümüne Adanmış Oratoryo, yıl:1985 (Abdullayeva, 2007:119).

2.3.6. Tofig Guliyev'in Bestelemiş Olduğu Enstrümental Eserler

Tofig Guliyev 9 tane enstrümental (piyano, tar, keman aletler için) eser bestelemiştir. Bu enstrümental eserlerin tarihsel sırasına göre isimleri şu şekildedir.

1. Enstrümental eserin ismi: Kaytağı, yıl: 1950 (Guliyev, 1984: 12).
2. Enstrümental eserin ismi: Varyasyonlar, yıl: 1955 (Guliyev, 1955:15).
3. Enstrümental eserin ismi. 15 Azerbaycan Halk Dansları, yıl: 1955.
4. Enstrümental eserin ismi: Prelütler, yıl: 1960 (Guliyev,1973: 8).
5. Enstrümental eserin ismi: Valslar, yıl: 1960 (Guliyev, 2014:6).
6. Enstrümental eserin ismi: Cemilenin Albümü, yıl: 1984 (Guliyev,1987:48).
7. Enstrümental eserin ismi: Piyano ile Keman İçin Sonat.
8. Enstrümental eserin ismi: Nefesli Çalgılar İçin Eserler.
9. Enstrümental eserin ismi: Azerbaycan Muğamları (Rast ve Segâh-Zabul flüt ve piyano için nota göçürmeleri), yıl: 1939 (Abdullayeva, 2007:119).

2.3.7. Tofig Guliyev'in Bestelemiş Olduğu Şarkılar

Tofig Guliyev 85 tane şarkıya müzik bestelemiştir. Bu şarkıların yazarı ve tarihsel sırasına göre isimleri şu şekildedir.

1. Şarkının ismi: Akşam Şarkısı'dır, söz yazar: Z. Cabbarzade, Şarkının ifacısı: Ş.Elekberova.
2. Şarkının ismi: Bizim Bağ Şarkısı 'tır, söz yazarı: Z. Cabbarzade, koro eserinin ilk sunulduğu yıl: 1958. İlk ifacılar: "Benovşe" çocuk korusu'dur.

3. Şarkının ismi: Ağaçta Leylek Şarkısı'dır, söz yazarı: Halk şarkısı (Guliyev, 2000:29).
4. Şarkının ismi: Sınıfa Giden Bir Çocuk, yazar: M. E. Sabir, şarkının sunulduğu yıl: 1931.
5. Şarkının ismi: Azerbaycan, yazar: E. Esgerxanov ve şarkının sunulduğu yıl: 1939.
6. Şarkının ismi: Petrol İlgili Şarkı, söz yazar: İ. Rahimov ve şarkının sunulduğu yıl: 1939.
7. Şarkının ismi: Pamuk Şarkısı, söz yazarı: İ. Rahimov ve şarkının sunulduğu yıl: 1939.
8. Şarkının ismi: Gel Ay Kız, söz yazar: E. Asgerov ve şarkının sunulduğu yıl: 1939.
9. Şarkının ismi: Baqrovaya Şkala, söz yazar: A. Demirçizade ve şarkının sunulduğu yıl: 1941.
10. Şarkının ismi: Sıra Şarkısı, söz yazar: V. Surikov ve şarkının sunulduğu yıl: 1939.
11. Şarkının ismi: Bir Adım Bile Geriye Olmaz, söz yazar: V. Surikov ve şarkının sunulduğu yıl: 1941.
12. Şarkının ismi: Vatan Hakkında Şarkı, söz yazar: R. Rza ve şarkının sunulduğu yıl: 1941.
13. Şarkının ismi: Azerbaycan Divizyası, söz yazar: Z. Halil ve şarkının sunulduğu yıl: 1941.
14. Şarkının ismi: Denizcilerin Görüş Şarkısı, söz yazar: B. Svartsman ve şarkının sunulduğu yıl: 1942.
15. Şarkının ismi: Şakacı, söz yazar: B. Svartsman ve şarkının sunulduğu yıl: 1948.
16. Şarkının ismi: Ben Onun İsmi Bilmiyorum, söz yazar: M. Vinnikov ve şarkının sunulduğu yıl: 1942.
17. Şarkının ismi: Deniz Hakkında Şarkı, söz yazar: B. Svartsman ve şarkının sunulduğu yıl: 1942.
18. Şarkının ismi: Azerbaycan, söz yazarı: S. Vurgun ve şarkının sunulduğu yıl: 1942.
19. Şarkının ismi: Kafkas Zastolnaya, söz yazar: K. Strokanov ve şarkının sunulduğu yıl: 1942.
20. Şarkının ismi: Nazik El, söz yazar: N. Dorizon ve şarkının sunulduğu yıl: 19432.

21. Şarkının ismi: Şafak Uyanır, söz yazar: N. Dorizon ve şarkının sunulduğu yıl: 1943.
22. Şarkının ismi: Rus Kızı, söz yazar: N. Dorizon ve şarkının sunulduğu yıl: 1943.
23. Şarkının ismi: Savaşçı Şarkısı, söz yazar: Z. Halil ve şarkının sunulduğu yıl: 1943.
24. Şarkının ismi: Orman Kornizonu, söz yazar: İ. Samovun ve şarkının sunulduğu yıl: 19432.
25. Şarkının ismi: Benim Kızım, söz yazar: Ş. Abbasov ve şarkının sunulduğu yıl: 1946.
26. Şarkının ismi: Mutluyum, söz yazar: Hakaninin ve şarkının sunulduğu yıl: 1946.
27. Şarkının ismi: Daşkesen Hakkında Şarkı, söz yazar: N. Ceferov ve şarkının sunulduğu yıl: 19472.
28. Şarkının ismi: Bahar Şarkısı, söz yazar: T. Eyubov ve şarkının sunulduğu yıl: 1947.
29. Şarkının ismi: Petrol Hakkında Şarkı, söz yazar: M. Svetovun Azeri dilinde tercüman: S. Rüstemov ve şarkının sunulduğu yıl: 1949.
30. Şarkının ismi: Püsküllü Altın, söz yazar: A. Jarov ve şarkının sunulduğu yıl: 1952.
31. Şarkının ismi: Nöbetteyim, söz yazar: M. Dilbazi ve şarkının sunulduğu yıl: 1954.
32. Şarkının ismi: Sana da Kalmaz, söz yazar: R. Rza ve şarkının sunulduğu yıl: 1958
33. Şarkının ismi: Gönlüm (Romans), söz yazar: Niyazi 1947.
34. Şarkının ismi: Aşkına (Romans), söz yazar: Niyazi 1947.
35. Şarkının ismi: Gerekmez (Romans), söz yazar: İ. Nesimi'dir.
36. Şarkının ismi: Seni Seviyorum, söz yazarı: V. Kuryanov ve şarkının sunulduğu yıl: 1958.
37. Şarkının ismi: Ortak Kelimeler, söz yazar: V. Lebedev Kumac ve şarkının sunulduğu yıl: 1958.
38. Şarkının ismi: Memleket, Azerbaycan, (Solovoy-Sedoyla birlikte), söz yazar: P. Simon ve şarkının sunulduğu yıl: 1959.
39. Şarkının ismi: İlk Bahar, söz yazar: Z. Cabbarzade ve şarkının sunulduğu yıl: 1959-60.
40. Şarkının ismi: Tez Gel, söz yazar: Z. Cabbarzade 1959-60.
41. Şarkının ismi: Ne Etmeli, söz yazar: Z. Cabbarzade
42. Şarkının ismi: Rehberle Selam.

43. Şarkının ismi: Yurdumuz, söz yazar: Z. Cabbarzade
44. Şarkının ismi: Sensiz Olmasın.
45. Şarkının ismi: Dedim-Dedi.
46. Şarkının ismi: Aşkınla, söz yazar: Z. Cabbarzade
47. Şarkının ismi: Nahçıvan, söz yazar: Z. Cabbarzade
48. Şarkının ismi: Yok, Yok, Yok, söz yazar: Z. Cabbarzade
49. Şarkının ismi: Yene Bahardı, söz yazar: P. Simon ve sunulduğu yıl:1966.
50. Şarkını ismi: Seninle, söz yazar: P. Simon
51. Şarkının ismi: Kız Kulesi, söz yazar: P.Simon ve şarkının sunulduğu yıl:1966.
52. Şarkının ismi: Prag Hakkında Şarkı, söz yazarı: E. Elibeyli ve N. Hazri ve şarkının sunulduğu yıl: 1956.
53. Şarkının ismi: Bratislava Hakkında Şarkı, söz yazarı: E.Elibeyli ve N.Hezri ve şarkının sunulduğu yıl:1965.
54. Şarkının ismi: Şen şarkı, 1965.
55. Şarkının ismi: Altın Yüzük, yazarı: R. Rıza, yönetmen: H. Seyidbeyli ve filmin çekildiği yıl: 1941.
56. “Tibilisi Denizi”, ve şarkının sunulduğu yıl: 1965.
57. Şarkının ismi: Anam, Kür, söz yazar: T. Elçin ve şarkının sunulduğu yıl:1966’tır.
58. Şarkının ismi: Moldova-Azerbaycan, söz yazarı: Seferli ve şarkının sunulduğu yıl:1966.
59. Şarkının ismi: Bahar Bayramı, söz yazar: M. Dilbazi ve şarkının sunulduğu yıl:1966.
60. Şarkının ismi: Azerbaycan Gelini, söz yazar: S. Rüstemov ve şarkının sunulduğu yıl: 1967.
61. Şarkının ismi: Sovyetler Hakkında Şarkı, söz yazar: A. Raxmutova ve şarkının sunulduğu yıl: 1977.
62. Şarkının ismi: Ordenli Bakü, söz yazar: S. Memmedzade ve şarkının sunulduğu yıl: 1977.
63. Şarkının ismi: Bakü hakkında şarkı, söz yazar: R. Reza’dır.
64. Şarkının ismi: Şamotlar -Bakının kardeşi, söz yazar: A. Raxmutov ve şarkının sunulduğu yıl: 1977.

65. Şarkının ismi: Hazar Üzerindeki Şafak, söz yazar: M. Svetlov ve şarkının sunulduğu yıl:1978.
66. Şarkının ismi: İyi Yolculuk, söz yazar: M. Dubronravov ve şarkının sunulduğu yıl: 1978.
67. Şarkının ismi: Aşk Şarkısı, söz yazar: F. Koca ve şarkının sunulduğu yıl: 1978.
68. Şarkının ismi: Akşam Görüşleri, söz yazar: R. Rza ve şarkının sunulduğu yıl: 1960.
69. Şarkının ismi: Sevimli Vatan, söz yazar: T. Elçin ve şarkının sunulduğu yıl:1960.
70. Şarkının ismi: Sen Benim, Ben Senin, söz yazar: Z. Cabbarzade ve şarkının sunulduğu yıl: 1961.
71. Şarkının ismi: Sevdığım Kız, söz yazar: T. Elçin.
72. Şarkının ismi: Lirik Şarkı, söz yazar: E. Kürçaylı.
73. Şarkının ismi: Düğün Şarkısı, söz yazar: E. Elbeyli.
74. Şarkının ismi: Bakünün Kızları, söz yazar: P. Simon.
75. Şarkının ismi: Mutluluk Şarkısı, söz yazar: O. Hacıkasimov.
76. Şarkının ismi: Gece Serenadası, söz yazar: P. Simon.
77. Şarkının ismi: Sıkılma, söz yazar: S. Dağlı.
78. Şarkının ismi: Etibar, söz yazar: F. Bağırzade.
79. Şarkının ismi: Faytoncu, söz yazar: V. Semedoğlu.
80. Şarkının ismi: Lay-Lay halk sözleri.
81. Şarkının ismi: Bakülüyum Ben, söz yazar: N. Kesemenli.
82. Şarkının ismi: Altın Eller, söz yazarı: V. Semedoğlu.
83. Halk şarkıları: “Koy Gülüm Gelsin, Ay Nene” ve “Evleri var xana-xana” ses senfoni orkestra için yazılmış ve halk şarkısının sunulduğu yıl: 1958 (Abdullayeva, 2007: 122)

1.4. İlgili Araştırmalar

Xatire Qedirova (2021), “Şarkılarda yaşayan bir bestecinin hayatı”, adlı makalesinde Tofiq Guliyev’in hayatını anlatmıştır. Tofiq Guliyev’in Azerbaycan’da çok sevilen ünlü filmlere müzikler bestelendiğini ve seyirciler tarafından iyi bilindiğini, halen dahil izlendiğini vurgulamıştır. Şarkıların halk tarafından sevildiğini, dinlenildiğini modern Azerbaycanlı şarkıcılar tarafından yeni formatta sunulduğunu

anlatmıştır. Derin fikir içerikli zarafetleri ve melodik güzellikler ile dikkat çeken tüm bu özelliklerin yalnız Tofig Guliyev'e ait olduğu, Bakü Filarmoni Orkestrası'nda Tofig Guliyev önderliğinde sahne alan Devlet Orkestrası, ulusal caz tarihinin temelini atmıştır. Tofig Guliyev'in adı Azerbaycan pop ve caz müziğinin kurucusu olarak müzik tarihine yazılmış olduğundan bahsedildiği makalede anlatılmaktadır. Makaleye göre, Tofig Guliyev seyirciye sunduğu müziğinde halkımızın eski sanat ile modern sanatı birleştirmeyi başarmıştır. Besteci, her şarkısında melodik ve ritmik notalarla dinleyicilerin kalbini okşamıştır. Bu şarkılar yapay duygulardan uzak, akılda kalıcı ve samimi olarak kalmaktadır. Azerbaycan halk şarkılarını ve ezgilerini geliştirip, besteleme ve müziğe aktarma işi, yetenekli bestecinin yaratıcılığında önemli rol oynamıştır. Tofig Guliyev'in büyük bir ilham ve yaratıcılık aşkıyla bestelediği, Azerbaycan halkının en güzel duygu ve hayallerini yücelten şarkıları hafızalardan silinmez, hafızalarda ebedi bir mesken bırakmıştır. Gönülden gelen bu harika şarkıların yanı sıra dahi besteci unutulmamış, harika bir piyanist ve eşsiz şarkıların yazarı olarak halkımızın gönlünde her zaman yaşamaktadır.

Zohra Farajova (2023), "Müziğiyle ölümsüzleşen besteci" adlı makalesinde Tofig Guliyev'in memleketi Bakü'ye ait şarkılar bestelediğini vurgulamıştır. Azerbaycan halkı ve Azerbaycan devleti büyük bestecinin eserlerine her zaman ilgi ve özen göstermiştir. Bestecinin yaşadığı binanın üzerine bir hatıra tablosu yerleştirilmiştir. Başkent sokaklarından birine onun adı verilmiştir. Eserleri ile gönüllerde kendisine bir anıt oluşturan Tofig Guliyev'in anısı bir kez daha anılmıştır. Heykeli, çok sevdiği Bakü şehrinin merkezine yerleştirildi. 8 Şubat'da Bakü'de büyük besteci Tofig Guliyev'in anıtı açıldı.

İrade Sarıyeva (2016), "Azerbaycan sineması ve Azerbaycanlılık" adlı makalesinde Azerbaycan sinemasının kuruluşunda milli düşünce ve daha çok ideolojik hizmete yönelik filimler çekildiğini belirtmiştir. Azerbaycan sinemasının toplumun gelişmesinde büyük rolü olduğu, Azerbaycanlılığa ve devletçiliğe katkı sağladığı belirtilmiştir. Modern Azerbaycan sinemasının gelişmesinde ise devletin desteğinin çok büyük etkisi olmuştur. Yerli ve yabancı filmlerin üst düzeyde gösterilebilmesi için sinemaların dünya standartlarına göre yeniden inşa edilmesinin, ana görev olarak belirlendiği belirtmektedir. Çalışmada, Azerbaycan sinemasının geçmiş yıllarda

çektığı filmlerin seyircinin hala sevdiği filmler arasında yer aldığı, yaşlı ve orta kuşak temsilcilerinin, yıllar önce yapılmış filmlerin hala büyük bir ilgi ve özlemle izlendiği, bunun nedeninin ise senaryonun milli olmasından kaynaklandığı ortaya koymuştur.

Cengiz Alasgarli (2022),"Bahtiyar filmi sahnede", adlı makalesinde ünlü "Bahtiyar" filminden yola çıkarak sahnelenen aynı adlı oyunun ilk temsili Azerbaycan Devlet Akademik Müzikal Tiyatrosu'nda gerçekleştirildiği belirtilmiştir. "Bahtiyar" filmi 1955 yılında Latif Safarov tarafından Bakü Film Stüdyosu'nda çekilmiştir. Film, yönetmen yapısı, Tofig Guliyev'in harika müzik çözümü ve Raşid Behbudov'un ses büyüğü ve eşsiz oyuncu performansları nedeniyle bugüne kadar reytingini koruyan bir sinema eseridir. Filmdeki bazı sözler uzun zamandır halk arasında popüler hale gelmiştir. Nesiller değişse de filme olan ilginin azalmadığı vurgulanmaktadır. Akademik Müzikal Tiyatro ekibinin bu filme yönelmesinin nedeni de budur. Bu popüler filmin sahne versiyonunu yapmak çok büyük bir risk gibi görünmüş olsa da yaratıcı ekip bu riski alarak ilginç bir gösteri yaratmıştır. Oyunun yönetmenlik yapısı, sahne tasarımı, müzikal çözümü ve ana karakterlerin performansları oluşturuluyor. Sahne versiyonuna göre bazı sahneler ve karakterler kısaltılmıştır. Sahne örneğinde müzik, dans ve bale çözümleri önemli görülmüştür. Koro şefi Yakub Mastanov, şef Samed Süleymanlı, konser şefi Fidan Babayeva ve koreograf Elvira Azizova'nın sunumu, yapım yönetmeni Cavit Imamvertiyev olmuştur. Oyunun ana karakterleri Bahtiyar, Saşa ve tabii ki Agabala'dır. Şaban Jafarov, İbrahim Alizade ve Emin Zeynalli'nin yönettiği Bahtiyar ve Aydan Hasanova, Mihriban Zaliyeva ve Nazrin Ismayilova'nın oynadığı Saşa, mükemmel vokal performansları ve çekici oyunculuk tarzlarıyla seyircinin sempatisini kazanmayı başarıyor. Tofig Guliyev'in müzikal şaheserlerini defalarca dinlemiş olsak da bu harika sanat örneğini filmin performansında genç oyuncuların performanslarında dinlemek daha zevk vericidir. Müzikal tiyatro sahne eseri çok başarılı alınmıştır.

Mahpare Rzayeva (2016),"Tofig Guliyev'in drama eserlerine bestelemiş olduğu müzikler" adlı makalesinde Tofig Guliyev'in Azerbaycan müziğine olan ilgisi ve sevgisi anlatılıyor. Ülkenin genel gelişimi ve kapsamlı kültürel bağları, bilim adamlarının ve sanatçıların Azerbaycan'ına gelmesine neden olmuştur. Tiyatro topluluğu, müziğin etkileşimi farklı dönemlerde çeşitli biçimlerde kendini

göstermektedir. Bu müzik türünün gelişimi, halk enstrümanların klasik orkestranın kompozisyonuna dahil edilmiştir. 20. yüzyılın 50'li ve 70'li yıllarında Azerbaycan'ın tiyatro sahnelerinde yeni oyunlar ortaya çıkmıştır. G.Garayev, F. Amirov, C. Jahangirov, Z. Bagirov, T. Guliyev, S. Alasgarov, S. Rustamov, A.Rzayev, A. Alizade, V. Adigozalov, R. Hajiyeve gibi bestecilerin bestelediği müzikler ilk sahneleri gösteriliyor. Kantatlar, koreografi, romanlar, piyano eserleri, müzikal komediler ve özellikle Azerbaycan profesyonel şarkı türünün gelişmesinde önemli rol oynayan kişiler için Tofiq Guliyev dramatik oyun müzikleri yazmıştır. Piyano eserleri, müzikal komediler ve özellikle Azerbaycan profesyonel şarkı türünün gelişmesinde önemli rolü olan sanatçılardandır. Böylelikle T. Guliyev'in yabancı bestecilerden etkilendiği tarafları çok olmuştur ve etki altında yazdığı eserler hala daha izlenmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeline, veri toplama araçlarına, verilerin toplanmasına ve analizine ait bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Yapılan bu çalışmada nitel araştırma yöntemi ile tasarlanmıştır. Yıldırım ve Şimşek'e (2006) göre nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 39). Araştırma için örnek olay durum çalışma modeli kullanılmıştır. Örnek olay durum çalışmalarında geçmişte yaşanmış ya da bugün yaşanması muhtemel olan gerçek hikâyeler, konular literatüre ve ilgili kurama dayandırılarak açıklanır ve tartışılır. Yapılan bu çalışmada da örnek müzik eserleri ele alınarak müzik kuramları temelinde incelenmiştir. Ele alınan 7 eserin ritmik, makamsal, tonal ve form yapıları literatüre ve müzik kuramına göre incelenmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Tofig Guliyev'in 41 film müziği oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise Tofig Guliyev'in "Bahtiyar" filmi için bestelediği 7 müzikal eseri oluşturmaktadır.

Patton'a göre (1987) "amaçlı örnekleme zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermektedir" (akt. Tulumcu, 2022). Araştırma için amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme tekniği yoluyla Tofig Guliyev'e ait film müziklerinden "Bahtiyar" filminde kullanılan müzikal eserler seçilmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada nitel veri toplama araçları kullanılmıştır. Yapılan bu çalışma literatürün taranması ve dokümanların incelenmesine dayanmaktadır. Bu amaçla

Çalışma için gerekli olan ulaşılabilen yazılı, görsel ve işitsel kaynaklar, kayıtlar incelenmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada, nitel verileri anlayabilmek amacıyla betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. “Betimsel analiz, birden çok veriye ulaşma şekliyle elde edilen bulguların belirlenmiş temalara göre özetlenerek yorumlanmasıdır” (zdemir, 2010, s.336).

Veriler elde edildikten sonra, araştırmaya konu olan müzikal eserler öncelikle “Bahtiyar” filminin akışındaki sıralamalarına göre tasnif edilmiş, ardından müzikal analizi yapılmıştır. Müzikal analizler, daha önce doküman incelemesi yöntemiyle elde edilen film müziklerinin notaları kullanılarak yapılmıştır. Müziklerin betimsel analizinde sırasıyla ritmik, makamsal ve tonal analizleri yapıldıktan sonra detaylı form analizleri yapılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde, araştırma bulguları ve bu bulgulara dayalı olarak yapılan yorumlar yer almaktadır. Tofig Guliyev'in "Bahtiyar" Filmi İçin Bestelediği film müziklerinin analizi filmde yer alan sıraya göre sıralanmıştır.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

4.1. Tofig Guliyev'in "Bahtiyar" Filmi İçin Bestelediği "Ağaçta Leylek" Eserinin Ritmik, Makamsal, Tonal Ve Form Yapısının İncelenmesinden Oluşan Müzikal Analizi

Sözü ve müziği anonim olan "Ağaçta Leylek" isimli Azeri halk ezgisi, "Bahtiyar" filminde birinci sırada yer alan müzikal eserdir. Bu eser ilk olarak Seyit Rüstemov tarafından altı ölçü olarak Şur makamında ve 6/8'lik ritim kalıbında derlenmiş ve notaya alınmıştır (Memmedov,1982:47).

Bahtiyar filminin müziklerini yapan Tofig Guliyev, Ağaçta Leylek isimli halk ezgisini filmin yönetmeni Latif Seferov'un isteği doğrultusunda eseri 73 ölçüden oluşan piyano eşlikli halk ezgisi olarak genişletmiş ve yeniden düzenlemiştir. Eser genişliği içerisinde ilave sözler ise Enver Elibeyli'ye aittir. Filmde kullanılan bütün müzikler 1955 yılında Bakü Filim Stüdyosu'nda kayıt altına alınmıştır.

"Bahtiyar" filmi, genç bir petrolcü ve güzel sese sahip yetenekli Bahtiyar Muratov'un hayat hikâyesini konu almaktadır. Genç yaşlardayken üç arkadaş olan Yusuf, Saşa ve Bahtiyar'ın hastanede yatan askerlere yardım amacıyla Profesör Racabov'un bahçesindeki elmaları çalma sahnesi ile başlamaktadır. Filmde ilk olarak seslendirilen "Ağaçta Leylek" eseri, filmin 2.56' ile 4.00' arasında yer almaktadır. Bahtiyar'ın bu eseri söylemesi Profesör Racabov'un, sesi duyar duymaz ilgisini çeker ve Bahtiyar'ı o andan itibaren keşfetmeye başlar.

"Ağaçta Leylek" isimli eserin müzikal analizi şu şekildedir:

Eser, form olarak giriş ve A-B-A yapısındaki müzikal cümlelerden oluşmaktadır. Piyano girişi ile başlayan Ağaçta Leylek isimli eser vokal türde olup, Şur makamında bestelenmiştir. Ritmi 6/8'lik ölçü sayısında tekrarlar dâhil 73 ölçüden

oluşturmuştur. Beş ölçüden oluşan giriş bölümünün ilk üç ölçüsü, halk ezgisinin ana temasına dayanmaktadır. Giriş bölümünün ikinci yarısında ise melodi, inici dizi şeklinde oluşmaktadır. Beşinci ölçü do minör tonunun 4. derecesi olan fa notası ile tamamlanır. Dördüncü ve beşinci ölçülerde 6/8'lik ölçü sayısının noktalı dörtlük ritmi kullanılmıştır. Bu ritim aynı zamanda Azerbaycan'da halk dansları ritimleri olarak da bilinir. Noktalı notaların eşliği ile vokal okumaya geçiş 6. ölçüden itibaren başlar ve 73. ölçüde biter. “Ağaçta Leylek” şarkısının girişinde uygulanan ölçüde, piyano eşliğinde mi bekar notasının seslendirilmesi sayesinde Bayatı-Şiraz makamı duyulmaktadır. Girişin üçüncü ölçüsünde aşağı istikametli gama benzer dizi, fa kararlı Bayatı-Şiraz makamının ses dizisinin esasını sergilemektedir.

Eserin A müzikal cümlesi, 6. ve 29. ölçüleri kapsar. Bu bölümde sözlere ait nakarat ve birinci kıta kullanılmıştır. Toplam 6 ölçü tekrarı ile 12 ölçülük sade bir periyod oluşmuştur. Daha sonra bu süre ikinci kez son A cümlesinde de tekrarlanır. Eserin birinci A cümlesinde 13. ölçüde mi bemol notasının la bemol notasına sıçrayışı onun Şur makamı dizisine ait olduğunu göstermektedir. Eserin bu kısmında, piyano eşliğinde olan notanın mi bekar olması Bayatı-Şiraz makamı ve Şur makamının kullanıldığını gösterir. 18. ve 29. ölçüde birinci kıta tekrar edilmektedir. Her iki A-A müzikal cümle ölçüleri ritmik olarak aynıdır.

B müzikal cümlesi Hey! nidası ile başlar, A! nidası ile devam eder. 30. ve 41. ölçülerde söz bulunmamaktadır. “Ağaçta Leylek” şarkısının ezgisel yapısı fa kararlı Şur makamı olduğu halde, devamı olarak B cümlesi do kararlı segâh makamında bestelenmiştir. Şarkı do kararlı segâh makamında ana rolüne sahip olması dikkat edilmesi gereken noktadır. Vokal seslendirmesi devam etmekte, şarkı la bemol notasından mi bemol notasına adım adım yükselmekte ve sonra inerek do kararlı segâh dizisine dayanmaktadır. Bu da eserin makamsal icrasındaki zenginliği gösterir. Besteci Tofiq Guliyev, yukarıda da belirtildiği üzere şarkıya ilave olarak 42. ve 62. ölçülerde Enver Elibeyli'ye ait sözleri kullanmıştır.

Eserin sonuncu A müzikal cümlesi 60. ve 73. ölçüleri kapsamaktadır. A cümlesinin son 6 ölçüsü ritmik olarak birinci A cümlesinin tekrarından oluşmaktadır. Tekrarlardan sonra birinci A cümlesinin ana temasını tekrar hatırlatmaktadır ve eser bu şekilde noktalanmıştır.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

4.2. Tofig Guliyev'in "Bahtiyar" Filmi İçin Bestelediği "Dostluk Şarkısı" Eserinin Ritmik, Makamsal, Tonal Ve Form Yapısının İncelenmesinden Oluşan Müzikal Analizi

Sözü Enver Elibeyli'ye, müziği Tofig Guliyev'e ait olan "Dostluk Şarkısı", "Bahtiyar" filminde ikinci sırada yer alan müzikal eserdir. Bu eseri Tofig Guliyev piyano çalgısına göre düzenlemiştir. Eser Fa majör tonda ve 2/4'lük ölçü sayısına sahiptir. Eserin melodik yapısında besteci ayrıca Rast makamını da kullanmıştır. Şarkı marş türündedir. Bu eserde 3 kıta söz kullanılmıştır.

Bu müziğin kullanıldığı sahnede ilk olarak genç petrolcü Bahtiyar'ın iş arkadaşları ile olan arkadaşlıkları ve devamında Bahtiyar ve Saşa aşkı anlatılıyor. Filmin bu sahnesinde Bahtiyar, arkadaşları ile seslendirdiği "Dostluk Şarkısı" ile onların birlik ve beraberliklerinin önemini anlatıyor. Şarkının seslendirildiği sahnede filmin konusu dostluğu vurguladığı için, bu sahnede ciddi ve duygusal ruh yüksekliği terennüm eden eser kullanılmıştır.

Filme ikinci olarak seslendirilen "Dostluk Şarkısı" eseri üç yerde seslendirilmiştir. İlk olarak 12.49 dakikasında şarkının birinci kıtası ve nakarat bölümü, 25.14 dakikasında ise ikinci ve üçüncü kıtalar ile nakarat seslendirilmektedir. Filmin 1.25.44 dakikasında ise "Dostluk Şarkısı" enstrümantal olarak yer almaktadır.

"Dostluk Şarkısı" isimli eserin müzikal analizi şu şekildedir:

Eser, form olarak giriş ve A-B yapısındaki müzikal cümlelerden oluşmaktadır. "Dostluk Şarkısı" isimli eser 6 ölçü piyano girişi ile forte olarak başlamaktadır. Fa majör tonik üçlüsü ile başlayan ezgi, Rast makamı melodik yapısı ile devam etmektedir. Üçüncü ölçüde seslendirilen ikili dominant septakkort ve dördüncü ölçüdeki gam inici durumdadır. Beşinci ve altıncı ölçü marş ritminde olan akorlarla devam etmektedir. Böylelikle A cümlesine geçiş başlamaktadır.

Eserin A müzikal cümlesi, 7. ve 22. ölçüler arasını kapsamaktadır. 7. ve 10. ölçüde dört cümlelik sade bir periyod oluşmaktadır. 7. ölçü fa notası ile başlar, yukarı yönde hareket ederek do notası ile biter. 11. ve 22. ölçülere kadar vokal ve akorlar eşliğinde seslendirme devam eder.

B müzikal cümlesinin nakaratı 22. ölçüde “Ayrılmaz” sözü ile başlamaktadır. Nakarat 53. ölçüye kadar devam etmektedir (tekrarlar dahil). Nakarat kısmında 25. ölçü re notası 29. ölçü do notası, 33. ölçü la notası ve 37. ölçü fa notası ile tamamlanmaktadır. Do-la-fa notaları Fa majör tonunun üç seslisini oluşturan notalardır. 45. ve 58. ölçüde vokal seslenme “La-la-la-la-la-la-lay” kelimesinden oluşmaktadır. Şarkının son bölümü fortissimo temposu ve fa majör toniği ile bitirilmektedir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

4.3. Tofig Guliyev’in “Bahtiyar” Filmi İçin Bestelediği “Sevgi Valsi” Eserinin Ritmik, Makamsal, Tonal Ve Form Yapısının İncelenmesinden Oluşan Müzikal Analizi

Sözü Enver Elibeyli’ye, müziği Tofig Guliyev’e ait olan “Sevgi Valsi” isimli eser “Bahtiyar” filminin üçüncü sırasında yer alan eserdir. Bu eseri Tofig Guliyev piyano çalgısına göre düzenlemiştir. Eser Si bemol majör tonunda ve 3/4’lük ritim kalıbında bestelenmiştir. Eserin melodik yapısında besteci ayrıca Segâh makamını da kullanmıştır. Şarkı, vals türündedir. Bu eserde üç kıta söz kullanılmıştır.

Bu müziğin kullanıldığı sahne, Bahtiyar’ın çocukluk arkadaşı olan Saşa’ya sevgisinin itirafıdır. “Sevgi Valsi” şarkısı, iki gencin arasında olan dostluğun aşka dönüşmesini konu edinmektedir. Bahtiyar, şarkı dili ile ilk kez Saşa’ya sevgisini söylemekte, aynı zamanda Saşa’ya “Sevgili arkadaşım” olarak hitap etmektedir. Filmin sonu “Sevgi Valsi” şarkısı ile bitirilmiştir.

Filmde üçüncü olarak seslendirilen “Sevgi Valsi” eseri, filmin iki sahnesinde seslendirilmiştir. İlk olarak 19.42. dakikasında şarkının ilk iki kıtası ve nakarat bölümü, 1.33.14. dakikasında ise üçüncü kıtası ve nakarat kısmı seslendirilmiştir. Besteci, filmin sonunda seslendirilen “Sevgi Valsi” şarkısına koroyu da dahil etmiştir. Sonuç olarak, esere aşk sözleri aşılanmış, “Sevgi Valsi” şarkısı aşkın duygusal bir zirveye ulaştığını anlatıyor. Film “Sevgi Valsi” şarkısıyla bitirilmiştir.

“Sevgi Valsi” isimli eserin müzikal analizi şu şekildedir:

Eser, form olarak giriş ve A-B yapısındaki müzikal cümlelerden oluşmaktadır. “Sevgi Valsi” isimli eser 16 ölçü piyano girişi ile ve piyano temposu ile başlamaktadır.

Vals türü olan şarkıların kendine özgü yapısı vardır. 1. ölçüden 4. ölçüye kadar şarkının açılış teması oluşmaktadır. 5. ve 8. ölçüler ise ritmik olarak giriş kısmından farklıdır. 7. ölçüden 14. ölçüye kadar olan melodide fa notasının uzatıldığı, aynı zamanda ritenuto ve a tempo terimlerinin kullanıldığı görülmektedir. Böylelikle A cümlesine geçiş başlamaktadır.

Eserin A müzikal cümlesi, 17. ve 47. ölçüler arasını kapsamaktadır. Bu ölçülerde sade periyod oluşmaktadır. Piyano bölümünde melodik akorlar seslenmeye başlar ve esere çeşitlilik getirir. Şarkının 33. ölçüsünün devamı 17. ölçünün tekrarıdır. Akorların akıcı seslendirilmesi ise ezginin bu bölümüne renk katmaktadır.

B müzikal cümlesinin nakaratı iki parçadan oluşmaktadır. Birinci parça 48. ölçüde “Ah niye” terennümü ile başlamaktadır. Bu parçada ezgi, la kararlı Segâh makamına yönelmiştir. 61. ölçüde ezginin yapısında ritenuto kullanılmış, 62. ölçüde ise molto terim ile devam ediyor. İkinci parça ise 65. ve 79. ölçüleri kapsamakta ve a-tempo vals türünde akor eşliği ile devam etmektedir (tekrarlar dahil). Ardından akorlar eşliğinde 80. ve 84. ölçüler seslendirilir. Sonuncu kıta da koda verilir. Koda sonra piyano eşlikli akorlar ve eser pp- pianosimo ile tamamlanır.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

4.4. Tofig Guliyev’in “Bahtiyar” Filmi İçin Bestelediği “Altın Yüzük (Qızıl Üzük)” Eserinin Ritmik, Makamsal, Tonal Ve Form Yapısının İncelenmesinden Oluşan Müzikal Analizi

Sözü Resul Rıza’ya, müziği Tofig Guliyev’e ait olan “Altın Yüzük” isimli eser “Bahtiyar” filminin dördüncü sırasında yer almaktadır. Bu eseri Tofig Guliyev piyano çalgısına göre düzenlemiştir. Eser Mi majör tonunda, 3/4’lük ritim kalıbı kullanılarak ve Segah makamı dizisinde bestelemiştir. Eserin piyano eşliğindeki akorlar esere romantik bir hissiyat katmaktadır. Eser, lirik bir şarkıdır ve halk şarkısı türünde yazılmıştır. Bu eserde 3 kıta söz kullanılmıştır.

Bu müziğin kullanıldığı sahnede filmin ana karakteri Bahtiyar Muratov’un hayatında bir dönüm noktası oluşuyor. Agabala isimli yönetici dernek sahibidir. Kritik bir durum yaşar. Derneğe gelir, düştüğü zorluktan kurtulmak için Bahtiyarı kullanır.

Burada filmin ana karakteri olan Bahtiyar “Altın Yüzük” şarkısını söyler ve jüriyi harika sesiyle etkiler. Bununla da Bahtiyar şarkıcı olmaya karar verir.

Filmde dördüncü eseri olan “Altın Yüzük”, filmin 40.31 dakikasında seslendirilmiştir. İlk kıtanın iki mısrası 7. ve 18. ölçüler de seslenir. İki orta mısrası 19. ve 24. ölçülerde, son iki mısrası ise 25. ve 37. ölçülerde seslendirilmiştir.

“Altın Yüzük” isimli eserin müzikal analizi şu şekildedir:

Eser, form olarak giriş ve A-B-A yapısındaki müzikal cümlelerden oluşmaktadır. “Altın Yüzük” isimli eser 6 ölçü piyano girişi ile mezzo forte temposunda başlamaktadır. Eserin giriş ezgisi mi majör tonda, Segâh makamı yapısı içerisinde sol diyez notası ile başlamaktadır. Ezgisel yapı, giriş cümlesinden sonra vokal seslendirme ile devam etmektedir.

Eserin A müzikal cümlesi, 7. ve 18. ölçüler arasını kapsıyor. Melodik yapı, ana tonun kvintası denilen si perdesinden başlayarak 12. ölçüde sol diyez karar notası ile tamamlanır. 13. ölçüde ana ton mi notası ile başlayıp, 18. ölçüde sol diyez notasında bitmektedir. A cümlesi “Mayaeyi-Segâh (SegâhMaye Makamı)” bölümüne dayalıdır. Eser, ritenuto temposu ile bitmektedir ve böylece B cümlesine geçiş başlamaktadır.

Eserin B müzikal cümlesi 19. ölçüde a-tempoyla başlamakta ve 24. ölçüye kadar devam etmektedir. 24. ölçüde ritenuto temposu uygulanmıştır. 19. ölçüde si notasından mi notasına (kvarta) sıçrayışıyla yükseliyor, sonra ise sekvensiya yardımıyla tekrar si notasına dönüyor. B müzikal cümlesi tamamen “Zabul -Segâh” makamının “Manendi-Muhalif” bölümüne dayalıdır. Piyano eşliğindeki dalgalı hareket burada daha da fazla yoğunlaştıkça, değiştirilmiş akorların uygulanması bu kısma özel bir renk katmaktadır.

Eserin sonuncu A müzikal cümlesi ise (25. ve 37. ölçüler) a-tempo olarak devam ediyor. Altın Yüzük isimli eser, segâh makamının sol diyez sesinde volta ve koda kullanılarak bitmektedir.

Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

4.5. Tofig Guliyev'in "Bahtiyar" Filmi İçin Bestelediği "Bakü Şarkısı" Eserinin Ritmik, Makamsal, Tonal Ve Form Yapısının incelenmesinden Oluşan Müzikal Analizi

Sözü Enver Elibeyli'ye, müziği Tofig Guliyev'e ait olan "Bakü Şarkısı", "Bahtiyar" filminde beşinci sırada yer alan müzikal eserdir. Bu eseri Tofig Guliyev piyano çalgısına göre düzenlemiştir. Eser, fa minör tonda Bayatı-Şiraz makamı kullanılarak 6/8'lik ritim kalıbı ile bestelenmiştir. Eser 53 ölçüden oluşmaktadır. Bu eserde 3 kıta söz ve nakarat kullanılmıştır.

Tofig Guliyev, "Bahtiyar" filmi için bestelediği "Bakü Şarkısı" isimli eseri Azerbaycan'ın başkenti olan Bakü'ye ithaf etmiştir. Şarkının sözleri özellikle Bakü'nün güzelliğini anlatmaktadır. Bu filmin ana kahramanı Bahtiyar Muradov, filmde halk arasından çıkan şarkıcı gibi, diğer bir deyişle halkın şarkıcısı gibi sunulmuştur. Filmde beşinci olarak seslendirilen "Bakü Şarkısı" eseri, filmin 47.51 dakikasından itibaren başlayıp, 51.38 dakikaya kadar devam etmektedir.

"Bakü Şarkısı" isimli eserin müzikal analizi şu şekildedir:

Eser, form olarak giriş ve A-B yapısındaki müzikal cümlelerden oluşmaktadır. "Bakü Şarkısı" isimli eser 6 ölçü mezzoforte piyano girişi ile başlamaktadır. Eser yedinci ölçünün son do notası piyano girişi ile Fa minör birleşim yerinde Bayatı-Şiraz makamına ait ezgisel yapı ile başlar. Eserin yedinci ölçüsünde hem vokal icranın başlangıcına hem de fa minör tonunun çıkıcı gamına benzeri bir hareket ile tonikte kalış yapar. "Bakü Şarkısı" eserinin her kıtası 4 mısradan ve 3 periyod sade cümleden oluşur. Eserin "E-hey! terennümü 8. ve 11. ölçüyü kapsamaktadır. Böylelikle A cümlesine geçiş başlamaktadır.

Eserin A müzikal cümlesi şarkının 12. ölçüsünden 24. ölçüsüne kadar devam etmektedir. 12. ve 16. ölçüde dört cümlelik bir periyod oluşmaktadır. A cümlesi do notası ile başlar, si bemol notası ile biter. Piyano eşliğinde ise melodi değişmemektedir. 2. ve 19. ölçüler arasındaki vokal ve piyano eşliğinde modülasyon uygulanarak farklı bir ton elde edilmiştir. Kıtanın 20. ve 23. ölçüsü la bemol-majör

tonundadır. Eserin bu bölümü “Şikesteyi-Farsça” parçasını anımsatan melodik ve sözel bir yapıya sahiptir.

Eserin B müzikal cümlesi, 24. ve 48. ölçüler arasını kapsamaktadır. Nakarat kısmında ise 1. ve 2. volta, 31. ve 39. ölçülerde verilmiştir. Piyano eşliğinde dansı anımsatan ritmik yapılar sözlerin nakarat kısmında da yer almaktadır. 48. ve 53. ölçüler arasındaki 6 ölçüde koda uygulanarak eser sonlandırılmıştır.

Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

4.6. Tofig Guliyev’in “Bahtiyar” Filmi İçin Bestelediği “Sevgilim” Eserinin Ritmik, Makamsal, Tonal Ve Form Yapısının İncelenmesinden Oluşan Müzikal Analizi

Sözü Enver Elibeyli’ye, müziği Tofig Guliyev’e ait olan “Sevgilim” eseri “Bahtiyar” filminin altıncı sırasında yer almaktadır. Bu eseri Tofig Guliyev piyano çalgısına göre düzenlemiştir. Eser La bemol majör tonda ve 4/4’lük ritim kalıbı ile bestelenmiştir. Eserin melodik yapısında besteci, ayrıca Bayatı-Şiraz makamını kullanmıştır. Aynı zamanda şarkının içerisinde caz türüne ait melodik ve akor yapıları yer almaktadır. Eserin sözleri iki kıtadan, müzikal yapı ise 40 ölçüden oluşmaktadır.

Bu müziğin kullanıldığı sahne, filmin kahramanı Bahtiyar’ın kendisini petrolcü bir müzisyen ve şarkıcı gibi tanıtmaya üzerine kurulmuştur. Filmin bu sahnesi, Bahtiyar arkadaşları ve Bahtiyarla Saşa’nın aşkı üzerine kurgulanmıştır. Filmde çalınan şarkılar Bahtiyar’ın karakterini ve ruh halini temsil etmektedir. Şarkının sözü ve müziği sevgi dolu bir görüntü oluşturmaktadır. Filmde altıncı olarak seslendirilen “Sevgilim” eseri, filmin 55.47 dakikası ile 58.50 dakikası arasında yer almaktadır.

“Sevgilim” isimli eserin müzikal analizi şu şekildedir:

Eser, form olarak giriş ve A-B yapısındaki müzikal cümlelerden oluşmaktadır. “Sevgilim” isimli eserin girişi 3 ölçüden oluşan mezzoforte temposu ile başlar. Eser, Bayatı-Şiraz makamsal yapı ile fa majör tonunda bestelenmiştir. Eserin birinci ve ikinci ölçüsünde makamsal yapıyla beraber senkoplu caz akorları ve ritimleri kullanılmış, üçüncü ölçüde ise makamsal yapıdan çıkarak tamamen caz akorları kullanılarak giriş bölümü tamamlanmış ve A cümlesine geçiş yapılmıştır.

Eserin A müzikal cümlesi, 4. ve 11. ölçülerini kapsamaktadır. A cümlesinde bulunan 1. mısra ve 2. mısranın melodik yapısı değişkenlik göstermektedir. Bu melodik yapı Bayatı-Şiraz makamında bestelenmiş “Berdaşt” isimli eserin başlangıcını anımsatmaktadır. Birinci kıtanın müzikal yapısı farklı ritmik özelliklere sahiptir. Örnek olarak giriş bölümünün 7. ölçüsünde caz ritimleri kendini gösterir.

Eserin B müzikal cümlesi ise melodinin 12. ve 27. ölçülerini kapsamaktadır. Nakarat 27. Ölçüye kadar devam etmektedir (tekrarlar dahil). Eserin bu bölümünde yeni tür nitelikleri kendini gösterir. Akorlar eşliğinde İspanyol kökenli tango dansının karakteristik ritminin vuruşları kendini gösterir. Nakarat bölümünün harmonik yapısı da farklıdır. Ezginin tekrarları la bemol majör tonunda seslendirilmiştir. 27. ve 28. ölçülerde nonakorlar ve septakorlar hakimdir. 27. ve 33. ölçüler arasında akorlar ve melodi seslendirildikten sonra nakarat yeniden tekrarlanmaktadır. Sekvens yöntemi burada da kullanılmıştır. 34. ölçüde 4/4'lük ölçü, 2/4' lük ölçü ile değişmiştir.

Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

4.7. Tofig Quliyev'in “Bahtiyar” Filmi İçin Bestelediği “Zibeyde” Eserin Ritmik, Makamsal, Tonal Ve Form Yapısının İncelenmesinden Oluşan Müzikal Analizi

Sözü Enver Elibeyli'ye, müziği Tofig Guliyev'e ait olan “Zibeyde” “Bahtiyar” filminin yedinci sırasında yer alan ve sonuncu müzikal eserdir. Bu eseri Tofig Guliyev piyano çalgısına göre düzenlemiştir. Eser Fa majör tonunda, 4/4'lük ritim kalıbı kullanılarak bestelenmiştir. Eserin melodik yapısında besteci Rast makamı ve caz müzik türünü birlikte kullanmıştır. Bu eserin sözleri iki kıtadan oluşmaktadır.

“Zibeyde” şarkısının kullanıldığı sahnenin konusu Bahtiyar'ın yanlış yolda olduğu üzerine kurgulanmıştır. “Bahtiyar” filminin baş karakteri olan Bahtiyar rolünü de canlandıran Raşid Behbudov aynı zamanda “Zibeyde” şarkısını seslendirmiştir. Filmde yedinci olarak seslendirilen “Zibeyde” eseri, filmin 1.07.38. dakikasında başlayıp, 1.09.10 dakikasında bitmiştir.

“Zibeyde” isimli eserin müzikal analizi şu şekildedir:

Eser, form olarak giriş ve A-B yapısındaki müzikal cümlelerden oluşmaktadır. “Zibeyde” isimli eser 7 ölçü vivo temposunda piyano girişi ile başlamaktadır. Şarkının

piyano girişinde Rast makamı ve caz müziği birlikte kullanılmıştır. Yani, ezgisi Rast makamında kullanılan dörtlü ile (tetrahodla) kararlı alt kvartasından kararlı perdesine kalkan tetrahodla (do-re-mi-fa) başlar ve sonra Fokstrota (dört tempolu bir dans) sinkopalı ritimle dalgalı bir hareket ederek, Rast makamının perdelerine dokunur. Sinkopalı ritmi ile çalınması esere farklılık katmaktadır. “Zibeyde” şarkısı aynı ölçülerde ve sinkopalı bir ritme sahiptir. Böylelikle A cümlesine geçiş başlamaktadır.

Eserin A müzikal cümlesi, melodinin 7. ve 30. ölçülerini kapsamaktadır. Birinci kıta iki müzikal kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısım 4 ölçülü iki cümleden oluşan 7. ve 14. ölçüleri, ikinci kısım ise 23. ve 30. ölçüleri kapsamaktadır. Burada seslenen melodi Rast makamının bölümünü anımsatıyor. 25. ölçüdeki akorlar esas ton olan fa majör, hem de onun 4. derecesi subdominanta bağlanmıştır. Akorlar caz türü üzerine kurulmuştur. Besteci ustalıkla Rast makamını caz akorlarının ses palitrası ile sentez etmiştir.

Eserin B müzikal cümlesi ise 31. ve 46. ölçüleri kapsamaktadır. Bu bölümün ezgisi sırasıyla la, si bemol ve do notalarının çalınmasıyla başlamaktadır. Her iki mısra sözel ve ezgisel olarak tekrarlanır. 41. ve 45. ölçüler tekrar edildiğinde, sözel ve ezgisel olarak tempo ritenuto gösterilmektedir. Nakaratın ardınca gelen, kararlı nota do-fa bir sıçrama ile başlar ve dönerken Çargâh makamının anımsatan melodi ile iner. Şarkının vokal kısmı 51. ölçüde A nidası ile başlıyor ve “Zibeyde” nidasıyla bitiyor. Şarkıda genel olarak 10-11, 14-15, 30-31, 34-35 ve 38-39. ölçülerde melodi hem ritmik hem de armonik olarak dikkat çekmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmalara dayalı olarak elde edilen bulgularla, ulaşılan sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç

Azerbaycan milli müzik kültürü asırlardır çok büyük zenginliğe sahiptir. Tarihte Azerbaycan müziği Türk müziğinin bir kolu sayılır. Azerbaycan müziğinin zaman içerisindeki gelişimine bakıldığında Azerbaycan eski medeniyetler ülkesi olarak tanınır. Azerbaycan müzik kültürü 19. yy itibaren kendini geliştirmeye doğru yol almıştır.

Besteci Tofig Guliyev Azerbaycan müzik kültürüne önemli katkılarda bulunan yetenekli bir besteci ve aynı zamanda seçkin bir müzisyendir. Besteci Bale, Kantata, Tiyatro gösterimi, Beş operette, Film müzikleri, Çalgı ve Orkestra gibi birçok alanda eserler bestelemiştir. Tofig Guliyev; 41 film müziği, 15 tiyatro müziği, 21 Rusça tiyatro müziği, 6 müzikal komedi, 11 senfonik eser, 9 enstrümantal eser ve 83 şarkı bestelemiştir.

1955 yılında Azerbaycan’da çekilen ve yönetmenliğini Latif Seferov’un yapmış olduğu “Bahtiyar” filmi için Azerbaycan’lı bestekar Tofik Guliyev 7 farklı eser bestelemiştir. Bu eserlerin ritmik, melodik ve form analizleri şu şekildedir:

- Sözü ve müziği anonim olan “Ağaçta Leylek” isimli Azeri halk ezgisi, “Bahtiyar” filminde birinci sırada yer alan müzikal eserdir. 73 ölçüden oluşan, şur makamında ve 6/8’lik ritim kalıbında anonim olan bu eser Seyit Rüstemov tarafından derlenmiş ve Tofik Guliyev tarafından genişletilerek filmde kullanılmıştır. Filmde kullanılan diğer müzikal eserlerin besteleri ise tamamen Tofik Guliyev’e aittir. Vokal türde olan bu eser, form olarak giriş ve A-B-A yapısındaki müzikal cümlelerden oluşmaktadır.

- Sözü Enver Elibeyli’ye, müziği Tofig Guliyev’e ait olan “Dostluk Şarkısı”, “Bahtiyar” filminde ikinci sırada yer alan müzikal eserdir. Bu eseri Tofig Guliyev piyano çalgısına göre düzenlemiştir. Eser Fa majör tonda ve 2/4’lük ölçü sayısına

sahiptir. Eserin melodik yapısında besteci ayrıca Rast makamını da kullanmıştır. Şarkı marş türündedir. Eser, form olarak giriş ve A-B yapısındaki müzikal cümlelerden oluşmaktadır.

- Sözü Enver Elibeyli'ye, müziği Tofig Guliyev'e ait olan "Sevgi Valsi" isimli eser "Bahtiyar" filminin üçüncü sırasında yer alan eserdir. Bu eseri Tofig Guliyev piyano çalgısına göre düzenlemiştir. Eser Si bemol majör tonunda ve 3/4'lük ritim kalıbında bestelenmiştir. Eserin melodik yapısında besteci ayrıca Segâh makamını da kullanmıştır. Şarkı, vals türündedir. Eser, form olarak giriş ve A-B yapısındaki müzikal cümlelerden oluşmaktadır.

- Sözü Resul Rıza'ya, müziği Tofig Guliyev'e ait olan "Altın Yüzük" isimli eser "Bahtiyar" filminin dördüncü sırasında yer almaktadır. Bu eseri Tofig Guliyev piyano çalgısına göre düzenlemiştir. Eser Mi majör tonunda, 3/4'lük ritim kalıbı kullanılarak ve Segâh makamı dizisinde bestelemiştir. Eser, lirik bir şarkıdır ve halk şarkısı türünde yazılmıştır. Bu eserde 3 kıta söz kullanılmıştır. Eser, form olarak giriş ve A-B-A yapısındaki müzikal cümlelerden oluşmaktadır.

- Sözü Enver Elibeyli'ye, müziği Tofig Guliyev'e ait olan "Bakü Şarkısı", "Bahtiyar" filminde beşinci sırada yer alan müzikal eserdir. Bu eseri Tofig Guliyev piyano çalgısına göre düzenlemiştir. Eser, fa minör tonda Bayatı-Şiraz makamı kullanılarak 6/8'lik ritim kalıbı ile bestelenmiştir. Eser 53 ölçüden oluşmaktadır. Bu eserde 3 kıta söz ve nakarat kullanılmıştır. Eser, form olarak giriş ve A-B yapısındaki müzikal cümlelerden oluşmaktadır.

- Sözü Enver Elibeyli'ye, müziği Tofig Guliyev'e ait olan "Sevgilim" eseri "Bahtiyar" filminin altıncı sırasında yer almaktadır. Bu eseri Tofig Guliyev piyano çalgısına göre düzenlemiştir. Eser La bemol majör tonda ve 4/4'lük ritim kalıbı ile bestelenmiştir. Eserin melodik yapısında besteci, ayrıca Bayatı-Şiraz makamını kullanmıştır. Aynı zamanda şarkının içerisinde caz türüne ait melodik ve akor yapıları yer almaktadır. Eserin sözleri iki kıtadan, müzikal yapı ise 40 ölçüden oluşmaktadır. Eser, form olarak giriş ve A-B yapısındaki müzikal cümlelerden oluşmaktadır.

• Sözü Enver Elibeyli'ye, müziği Tofig Guliyev'e ait olan “Zibeyde” “Bahtiyar” filminin yedinci sırasında yer alan ve sonuncu müzikal eserdir. Bu eseri Tofig Guliyev piyano çalgısına göre düzenlemiştir. Eser Fa majör tonunda, 4/4'lük ritim kalıbı kullanılarak bestelenmiştir. Eserin melodik yapısında besteci Rast makamı ve caz müzik türünü birlikte kullanmıştır. Bu eserin sözleri iki kıtadan oluşmaktadır. Eser, form olarak giriş ve A-B yapısındaki müzikal cümlelerden oluşmaktadır.

5.2. Öneri

- Tofig Guliyev'in diğer film ve tiyatrolar için bestelemiş olduğu müziklerin analizlerinin yapılması,
- Bestecinin yapmış olduğu senfonik, enstrümantal ve şarkı formundaki bestelerinin analizlerinin yapılması,
- Azerbaycan'da bu alanda çalışmaları olan bestecilerin de eserlerinin incelenmesi,
- Bu eserler içerisinde kullanılan Azerbaycan makamsal müziğine ait yapıların Batı müziği ile birlikte kullanılmaları üzerine yapılan müzikal düzenlemelerin incelenmesi,
- Azerbaycan makamsal müzikleri ile Türk makamsal müziklerinin ses sistemi üzerine araştırılmaların yapılması ve
- Başyapıt özelliği taşıyan Türk filmlerinde kullanılan müziklerin de araştırılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Abdullayeva. Z. (2007). “Harika Sanatçı”. Bakü: Cinar Yayınevi.
- Bayramov, A. (2010). Müzik Kültürümüz Müzelerde. Bakü: Kültür Dergisi. S.13
- Guliyev, T. (2000). Kalp Şarkıları. Düzenledi: Lale. T. Guliyeva. Bakü: Nota ve Ses yazım stüdyosu; Elçin Aliyev stüdyosu.
- Guliyev, T. (1987).”Cemilenin albumu, piyano için çalışılmış” Düzenleyen: Sinamdzvarışvilli.S.V, Bakü: Üzeyir Hacıbeyov adına Bakü Müzik Akademisi . s 48.
- Guliyev, T. (1973).” İki Prelüd Piano için”. Bakü: Üzeyir Hacıbeyov adına Bakü Müzik Akademisi. Azərneşri s 8.
- Guliyev, T. (1984). “Kaytağı, Piyano için “. Bakü: Üzeyir Hacıbeyov adına Bakü Müzik Akademisi. Işık neşri, s 12.
- Guliyev, T. (2014). “Dans, Azərbaycan ve Rus bestecilerin eserlerinden obua ve piyano için transkripsyon kitabından“Derleyen: Guliyeva. Bakü: Üzeyir Hacıbeyov adına Bakü Müzik Akademisi. s 6.
- Guliyev. T. (1955). “Varyasyon, piyano için “. Bakü: Üzeyir Hacıbeyov adına Bakü Müzik Akademisi. s.15.
- Karkın, M., Terzioğlu V. (2014). “Evrensel” ve “Geleneksel” kavramları çerçevesinde P. İ. Tchaikovsky’nin senfonik uvertürü “Romeo ve Juliet” ile G. Garayev’in Senfonik Şiiri “Leyli ve Mecnun” Eserlerinin Yapısal Açıdan İncelenmesi. İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, Cilt/Vol. 4 Sayı/No.9
- Memmedov, B. (1982). Azərbaycan Türküleri. S. Rustemov, F. Emirov ve T. Guliyev'in notaları. Bakü: Işık yayın evi. Cilt 2.
- Ömerov. V. (2012). “Azərbaycancılığın ve Milli Müzik Kültürümüzün Tarihsel Gelişim Evreleri”. Bakü: Ses Dergisi.
- Özdemir, M. (2010). Nitel Veri Analizi; Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. Cilt 11, Sayı 1.

Öztürk, N. İ. (2016). Azerbaycan'da Müzik Eğitimi Sistemi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Seferova, Z. (2006). Azerbaycan Müzik Tarihi. Bakü: Üzeyir Hacıbeyli adına Baku Muzik Akademisi, 1. Cilt Elm Yayıncılık

Seferova, Z. (2012). Azerbaycan Müzik Tarihi. Bakü: Üzeyir Hacıbeyli adına Baku Muzik Akademisi, 2. Cilt Elm Yayıncılık

Seferova, Z. (2017). Azerbaycan Müzik Tarihi. Bakü: Üzeyir Hacıbeyli adına Baku Muzik Akademisi, 3. Cilt Elm Yayıncılık

Tulumcu, A. (2022). Tony Gatlif Filmlerinde Müzik. Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *“Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri”*. Ankara: Seçkin Yayıncılık. 11 Baskı.

Zümrüt, A. (2015). “Sanatın En Yüksek Zirvesini Fetheden Besteci”. Bakü: 7 noyabr.- S. 3

EKLER

Ek 1: Tofiq Guliyev'in "Ağacda Leylək" Eserinin Notası

AĞACDA LEYLƏK

Vivo

f *tr*

A-ğac - da ley - lək yu - va bağ -

-lar ge - dər, qız se - vən oğ - lan ha - va bağ - lar ge - dər.

A - ğac - da al - ma ya - na - ğı qır - mı - zı

1.

dər sə - bə - tə, yıǵ o - nu bağ - ban qı - zı.

f

2.

-ban qı - zı. Hey!

A -

A-ğac - da al - ma da - dı bal -

-dan şə - kər, qız oğ - lan i - lə o - nu xəl - vət də - rər.

A-ğac - da al - ma ye - ti - şib dər, tez ol, dost - lar ü - çün

sən o - nu gön - dər, tez ol, dost - lar ü - çün sən o - nu gön -

31

A-ğac - da al - ma da - dı bal -

-dan şə-kər, qız oğ - lan i - lə o - nu xəl - vət də-rər.

A-ğac - da al - ma ye - ti - şib dər, tez ol, dost - lar ü - çün

sən o - nu gön - dər, tez ol, dost - lar ü - çün sən o - nu gön -

Ek 2: Tofiq Guliyev'in "Dostluk Şarkısı" Eserinin Notası

DOSTLUQ MAHNISI

Vivo

f

Dörd dost, dörd ü - rək,

f

dörd yol - da - şıq biz, bir - dir ar - zu - muz,

8

is - tək-lə - ri - miz. Hər gün su - la - rı

tən ya-ra - ya - ra bir - gə ge - di - rik

Nəqərat

biz bu-ruq - la - ra. Ay - rıl - maz dost - la - rıq

biz, tü - kən - məz - dir

qılıv - və - miz. Qar - şı - mız - da

baş ə - yir ma - vi dal - ğa -

1. - lı də - niz. 2. Qar - şı - niz. La - la

la - la - la - la lay la - la la - la - la lay la - la lay la - la lay la - la

10

Dörd dost, dörd ürək, dörd yoldaşq biz,
Birdir arzumuz, istəklərimiz.
Hər gün suları tən yara-yara
Birgə gedirik biz buruqlara.

Nəqərat:

Ayrılmaz dostlarıq biz,
Tükənməzdir yüvvəmiz.
Qarşımızda baş əyir
Mavi dalgalı dəniz.

Günəş nur səpər yollarımıza,
Dostluq gün verir qollarımıza.
Dostluq solmayan baharımızdır,
Hər vaxt sədaqət şuarımızdır.

Nəqərat:

O kəs dünyada çox bəxtiyardır,
Sadıq, ayrılmaz dostları vardır.
Dərdi, sevinci birgə bölürlər,
Birgə qəm çəkib, birgə gülürlər.

Nəqərat:

Мы нефть день за днем ищем под водой.
Нам жить хорошо в дружбе трудовой.
Мы быть навсегда вместе поклялись -
Вот он с давних пор наш святой девиз.

Принеv:

Другу ты отдать умеи,
Все тепло души своей.
Все отдал - богаче стал,
Что сберег - то потерял.

Нам жить не тужить на земле родной,
Но если кто из нас загрустил порой,
Пусть грусть одному одолеть нельзя,
Мы с ней в четвером справимся, друзья!

Принеv:

Лишь тот не на год, - навсегда богат,
Кто дружбу сохранит, как бесценный клад
Лишь тот не на год, - счастлив навсегда
Кто дружбу пронесет честно сквозь года.

Принеv:

(Rus mətni N.Dorizonundur)

Ek 3: Tofiq Guliyev'in "Sevgi Valsi" Eserinin Notası

SEVGİ VALSI

Tempo di Valse

p

rit. *a tempo*

mf

rit. *a tempo*

mf

§

Bir vaxt u - şaq i - dik, dost i - din mə -

-nə, baş a - çıq, a - yaq ya - lın gə -

-zər - dik bağ - la - rı. Sə - ni gör -

-düm, dos - tum, yad et - dim ye - nə

bir şı - rin yu - xu ki - mi ö - tən o

Nəqərat

13

A tempo

Nə qə - şəng - sən, nə gö - zəl - sən bu ax -

-şam sən ə - ziz dost. Nə qə - dost.

dost.

f

p

Bir vaxt uşaq idik, dost idin mənə,
Baş açıq, ayaq yalın gəzərdik bağları.
Səni gördüm, dostum, yad etdim yenə
Bir şirin yuxu kimi ötən o çağları.

Nəqərat:

Ah niyə,
Nə üçün
Mən beləyəm bəs bu gün,
Ah niyə,
Sənin mən
Tuta bilmirəm öllərindən.
Nə qəşəngsən, nə gözəlsən
Bu axşam sən əziz dost.

Ah, bu gözəlliyi bəs mən o zaman
Nə üçün hiss etmədim, dostum, bu günki tək.
Bu gün nə olsa da, əzizim, inan,
Öz sözün dəyər sənə daha sevən ürək.

Nəqərat:

Был у меня в детстве маленький дружок,-
Загорелый, босоногий, смелый паренек.
Я друга звал Сашкой, с ним мячи гонял.
С другом этим у соседей яблоки таскал

Прпев:

Почему,
Не пойму
С ним совсем я ныне другой.
И хочу,
И боюсь,
К руке прикоснуться рукой.
В этот вечер
Ты прекрасна,
Мой товарищ дорогой!

Я друга знал с детства, и не знал того,
Что такие золотые косы у него.
Ты мне сейчас стала ближе в сотни раз,
Но тебя мне так, как в детстве, не обнять сейчас.

Прпев:

Пусть нам всегда светит первая любовь,
Мы когда-то друг для друга родились с тобой.
Ты мне сейчас стала ближе в сотни раз,
И тебя я так, как в детстве, обниму сейчас!

Прпев:

(Tərcüməsi N. Dorizonundur)

Ek 4: Tofiq Guliyev'in "Altın Yüzük (Qızıl Üzük)" Eserinin Notası

26

QIZIL ÜZÜK

Moderato

Sözləri Rəsul RZANINDIR

mf

Ü - zü - yü - mün

qa - şı fi - ru - zə - dən - dir,

kön - lüm a - çıl - ma - yır bu gün

rit. a tempo
nə - dən - dir. Ya - man

gün - də dost ə - lin - dən

rit. a tempo
bək ya - piş, dün - ya -

28

- nin hə - və - si ke - çib

ge - dən - dir. - dir. - dir.

Üzüyümün qaşı firuzədən dir,
Könlüm açılmayı bu gün nödəndir.
Yəman gündə dost əlindən bərk yapış,
Dünyanın həvəsi keçib gedəndir.

Bizim bağlar, çöllər xoş bir tamaşa,
Sonalar göllərdə gəzərlər qoşa.
Necə çətin olsa ömrün yolları
Birlikdə yorulmaz vurariq başa.

Bulut gələr, çiskin çilər, çən eylər.
Yar yarımdan ayrı düşsə qəm cəylər.
Sevgilimdən necə qalım aralı
Bir baxışla qəlbə yüz məlhəm eylər.

Я дарил колечко милой для того,
Что она носила день и ночь его.
Если будешь обо мне ты вспоминать,
Будет то колечко и во тьме сверкать!

Если ж мне изменишь, ты в краю другом,
Сразу потемнеет бирюза на нем.
Взгляд мой грустный ты поймаешь на себе...
С той поры покоя не найти тебе!

(Tərgüması N. Dorizonundur)

Ek 5: Tofiq Guliyev'in "Bakü Şarkısı" Eserinin Notası

“BƏXTİYAR”
kinofilmindən mahnılar
BAKİ NƏĞMƏSİ

Musiqisi TOFIQ QULİYEVİN
Sözləri Ənvər ƏLİBƏYLİNİNDİR

Allegro moderato

The musical score is written for piano and voice. It is in 6/8 time and the key of B-flat major (three flats). The tempo is marked 'Allegro moderato'. The score is divided into three systems. The first system is a piano introduction with dynamic markings *mf*, *f*, and *mf*. The second system features a vocal line with a long note 'E -' and piano accompaniment marked *mp*. The third system includes a vocal line with the text '-hey!' and piano accompaniment marked *sfz mf sub.* and *mp*.

4

S

Ba-ki, ə - ziz şa-hər, meh - ri-ban di - yar,

si-nən-də boy a-tub ol - dum bəx - ti - yar.

Sən-də ilk eş - qi-min ya - di - ga - rı var.

Nəqərat

Sən mə-nim söh - bə-tim, şə-rə-fim, şöh - rə-tim,

1.

tū-kən-məz döv - lə-tim, ə-zizim - sən,

2.

-sən, gö - zəl Ba - kı.

3.

kı. E -

Bakı, öziz şönr, mənriban diyar,
Sınəndə boy atıb oldum bəxtiyar.
Səndə ilk eşqimin yadigarı var.

Nəqərat:

Sən mənim söhbətim,
Şərəfini, şönrətim,
Tükənəməz dövlətim,
Özizimsən, gözəl Bakı.

Ürəyim səninlə edir iftixar,
Xəzərin qoymunda saldın buruqlar.
Qəlbimdə qəlbini hərəkəti var.

Nəqərat:

Bəxdıqca doymuram gözəlliyindən,
Şirin nəğmə qədər sevimli sən.
Hər yerdə, hər yanda deyəcəyəm mən:

Nəqərat:

Баку, милей тебя и роднее нет.
В твоих объятьях рос, вижу счастья свет.
Ты - первая любовь юных моих лет.

Прпев:

Мой город красоты.
И славы и мечты,
Мое богатство ты,
Баку родной!

Я полюбил тебя, родина огней
Гордятся все друзья доблестью твоей.
Над вышками горит счастье твоих дней.

Прпев:

Ты мой заветный дом, ты моя семья,
В тебе вся жизнь моя, молодость моя.
Любовь к тебе храня, в песне пою я:

Прпев:

(Тərcüməsi P. Simonovundur)

Ek 6: Tofiq Guliyev'in "Sevgilim" Eserinin Notası

22

SEVGİLİM

Moderato

mf

İlk də-fə gör-mü - şəm sə - ni mən sa-hil-də, sev-gi -

-lim. O vaxt-dan get-mə - yir gö-züm - dən

xə - ya - lın, ey gü - lüm.

sf

Nəqərat

Ya-dım-da qal-dı gül ca - ma - lin, ca-ni-mi al-di

şux ca - la - lin. Od - la - ra sal - di yar,

xə - ya - lin mə - ni. Ya-dım - da qal - di

gül ca - ma - lin, ca-ni-mi al-di şux ca - la - lin.

24

Od - la - ra sal - dı yar, xə - ya - lın mə -

The first system of the musical score, measures 1-3. The vocal line is in a key with four flats (B-flat major or D-flat minor) and 4/4 time. It begins with a whole rest, followed by a half note G4, a quarter note A4, and a half note B4. The piano accompaniment consists of chords in the right hand and single notes in the left hand.

-ni.

The second system, measures 4-6. The vocal line has a whole rest in measure 4, followed by whole rests in measures 5 and 6. The piano accompaniment continues with chords and single notes. A forte (*f*) dynamic marking is present in measure 4.

The third system, measures 7-9. The vocal line has a whole rest in measure 7, followed by a half note G4, a quarter note A4, and a half note B4. The piano accompaniment features more complex chordal textures and triplets in measures 8 and 9. Dynamics include *f* and *mf*.

- ni. Od - la - ra sal - dı yar,

The fourth system, measures 10-12. The vocal line has a whole rest in measure 10, followed by a half note G4, a quarter note A4, and a half note B4. The piano accompaniment continues with chords and single notes. A piano (*p*) dynamic marking is present in measure 11. The system ends with a repeat sign and a key signature change to three flats (E-flat major or C minor).

İlk dəfə görmüşəm səni mən
Sahildə sevgilim.
O vaxtdan getməyir gözümdən
Xəyalın, ey gülüm.

Nəqərat:

Yadımda qaldı gül camalın,
Canımı aldı şux calalın.
Odlara saldı yar, xəyalın məni.

Biz gözün baxçada o səhər
Üsirdi külöklər,
Heç olmaz hüsnünə bərabər
Ümirlə çiçəklər.

Nəqərat:

Мы встречались с тобой не раз
На морском берегу.
С той поры удивительных глаз
Я забыть не могу.

Прпев:

Эти дни не ушли без следа,
Ты стоишь предо мною всегда,
Молода и мила, ты моя звезда.
За тобою в любые края
Полечу ослепленный я.
Ты судьба, ты вся жизнь, ты любовь моя.

Мы гуляли в аллее густой,
Олеандры цвели.
Но сравниться с твоей красотой
Все цветы не могли.

Прпев:

(Тərcüməsi R. Simonovundur)

Ek 7: Tofig Guliyev'in "Zibeyde" Eserinin Notası

16

ZİBEYDƏ

Vivo

f

A-la-

-göz, Zi-bey-də, sən qə-şəng-sən, qə-şəng.

Həs-rə-tin, qəl-bi-mi yan-dı-rır, ay mə-

-lək. A-la - göz, Zi-bey-də,

sən qə - şəng - sən, qə - şəng. Həs-rə -

64/11 -tin, qəl-bi-mi yan - dı - rır, ay mə - lək.

Sə - nin mən hic - ri - nə döz - mə -

M. F. A. S. O. R. E. S. S. E. S.
Azərbaycan Dövlət
KİTAPXANASI

-lək. A-la - göz, Zi-bey-də,

sən qə - şəng - sən, qə - şəng. Həs-rə -

1149 -tün, qəl-bi-mi yan - dı - ır, ay mə - lək.

Sə - nin mən hic - ri - nə döz - mə -

- rəm, sən - dən mən

ə - li - mi üz - mə - rəm. A - la -

Nəqarat

- göz, şi-rin söz, Zi-bey - də, mən sə-nə yal - va - rı - ram,

dər - din - dən hey-va tək sa-ral - dım, gəl-mə-nə yal - va -

- ri - ram. A - la - göz, şi-rin söz, Zi-bey -

rit. a tempo
-də, mən sə - nə yal - va - ri - ram, dər-din -

rit. a tempo
-dən hey-va tək sa-ral - dım, gəl mə - nə yal - va - ri - ram.

A

First system of the musical score, measures 1-3. The vocal line (treble clef) begins with a whole rest, followed by a half note 'a' (A4) with a triplet of eighth notes (A4, B4, C5) marked with a '3' and a bracket. The piano accompaniment (grand staff) features a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes in both hands, with a key signature of one flat (Bb).

Second system of the musical score, measures 4-6. The vocal line continues with a half note 'a' (A4) and a triplet of eighth notes (A4, B4, C5), followed by a first ending bracket labeled '1.' leading to a whole rest. The piano accompaniment continues with the same rhythmic pattern, ending with a key signature change to two flats (Bb, Eb) in measure 6.

Third system of the musical score, measures 7-9. The vocal line begins with a second ending bracket labeled '2.' leading to a whole note 'Zi - bey - da.' (Zi-bey-da). The piano accompaniment features a forte (f) dynamic marking and a complex rhythmic pattern with triplets and sixteenth notes in both hands, ending with a key signature change to one flat (Bb) in measure 9.

T. C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürlüğü

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı	
Doğum Yeri	
Doğum Tarihi	

İletişim Bilgileri

Telefon	
E-posta	
Adres	
Sanal İletişim	

Eğitim Bilgileri

Lise	
Lisans	
Yüksek Lisans	

Kariyer Bilgileri*

İş Deneyimi	
Aldığı Ödüller- Belgeler- Programlar	
İlgi Alanları	